

10.08.2006

Бүряад түнш

№91(21331)

Дүхэргүй**Ури бэеынгээ элүүрые хамгаалая**

Буряад Республикаада ная гарана нарай үхижууд олонхиодоо үбшэн бээтэй гарана гэжэ Буряадай Правительствын дэргэдэх эхэнэрнүүдэй зүвшээлэлтүү Сөвөдэй зүблөөн дээрэ хэлэгдэб.

Нарий 1000 үхижуудийн 586-нийн үбшэндээ нэрбэгдэнхэй байна. Түрэлхид үбшэн үхижуун-хэс арсаажа, жэл бурийн 100-гаад үхижуун үншэн үхижуудэй гэр руу элгээгдэнэ. Хээлтийн эхэнэрнүүдэй 90 процентны шахуу ѿнцлогдээ үбшэн байж, үхижуун хүндээр түрэнгээ гэж эндээ тоо буридхээлэй мэдээнүүд агуулгагдаа.

- ная гарана нарайнууд туруүшний жэлдээ амисхадал, шунаан үбшэндээр үбдэнхэй гарана. Саашадан харабал, нургуулида орох үхижууд хэлэндэмуу, муугаар дуулдаг байна. - гэжэ Буряад Республикаын Элүүрые хамгаалын министрэй орлогшо А.С.Михеев мэдээсэн.

Республика дотор жэлдээ жэлдээ педиатр мэргэжлэлтэд үсөөрнэ. 2005 оной мэдээгэр, республикаын 217 педиатрнуудай 193-нийн тусхай сертификат авсанхай. Баргажанай, Хяагтын, Түнхэнэй, Муяны, Захааминай

аймагуудтаа эмшид үсөөн. Хүдөө нюотагуудаар залуу мэргэжлэлтэд хомор, ехэнхидээ наянайнгаа амаралтада гарахаяа байнаа наянай хараатай ажлашдуулна.

Гансашье үхижууд бэшэ, хээлтийн эхэнэрнүүд шанартай, хайндээгээр хангагдахаа ёнотой. Анханайнгаа заншалаар сагаан эдээндээ хүртэхээ хэрэгтэй гэжэ мэргэжлэлтэд зүвшэнэ. «Наранаа үлүү болоод оройтожогинеколог мэргэжлэлтэндээ хандаадань, ямаршье медицин эндэ туха хүргэхээ аргагүй. Үхижуунэй ялан, бэеын гол органууд энэл үедээ наяд бинь болож байна. Бэеын байгуулгадаа хэрэгтэй витаминуудаар, микрэлементнүүдээр хээлтийн эхэнэрнүүдэхе хангахаа шухалаа» гэжэ мэргэжлэлтэд зүвшэнэ.

Улаан-Үдээдээ нарай үхижуудэй, хээлтийн эхэнэрнүүдэй үбшэн байнаа болоож, хүхээр эдэлүүлж ушарнууд үсөөрнэ. Нарий үхижуудын нүнэй зүйлөөр гүйсэд

хангахын тутаа «Молочная кухня» гэхэн республиканска эдээ хохий тубэй материалыно-техническэ баазаа наижаруулхаа, тийхээдээ Улаан-Үдээдээ нүнэй зүйлэй продуктнуудые тараадаг газарнуудые олон болгох гэжэ энэ зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ.

Эрдэм нуралсалдай, элүүрые хамгаалгын, гэр байрын асуудлаар үндээн проектнуудые бэелүүлгэдээ ехэ анхарал хандуулгагдана. Элүүр энхэ үри хүгээдэх түрэлгын асуудалые шухалаа гэжэ эндэ тэмдэглэлтэй. Тиймэндээ Буряад орондо перинатална албанние хүгжээхэе, хүгээдээ эдээ хохий зүйлнүүдэхе үйлэдбэрилдээг предприяти барихаа, хүдөө нюотагуудтаа педиатр мэргэжлэлтэдэхе бэлдэжэ гаргахаа, тэдэниие гэр байраар хангахаа болон бусад шухалаа асуудалнуудые эхэнэрнүүдэй Совет Буряад Республикаын Правительствадаа зууршалба.

Ешигма ЦЫБЕНОВА.

ХЭЛЭ ШУДАЛХАЯА – ХОЛЫН АМЕРИКЭНЭ

«Хэдэн жэлэй урдаа тээ хэгдээн тоо буридхэлгын дүнгүүдээр, буряад арад эрдэм мэдээсээрээ эрхим түрүү гэгдээ. Тиймэндээ буряадуудтай буридүүтээр танилсахаа, хэлснэй шэнжэлхэх хүсэлтийгээр Буряадада дипломно худалдамжийн бэшэлгэдээ шийдэхэн байна», - гээд, бүхий дэлхийдээ сүүтэй Гарвардын университедэй магистр Кристиан Пакорд хөөрэнэ.

Залуу эрдэмтэн Улаан-Үдээрэхээр хөөр нараа үлүүтэй болоо. Буряад хэлэ шудалхаа гэхэн зорилгоо урдаа табиж, БГУ-гийн Үндээтэнэй гуманитарна институтдай багша, филологийн эрдэмийн кандидат Ц.Б.Базаровагай хүтгэлбэридоро хэлэнхийн голдуримуудатын танилсахаа. Цымжит Бадмажаповнагай хэлэнхээр, Кристиан нуралсалдаа оролдосоо хөхтэй, орёе асуудалай тохёодобол, тэрэнээ заабол ойлгож абаахые хүсэдэг. Жээшээлхэдэ, «ерзихаар» гэхэн үгнүн залгатдаа юундэ удаан «э» бэш, «а» аялаган бэшэгдэнэб, аялагнуудай таараалдалай дүрим эндэгдэнэ бишэ гү гэхэ мэтэн хэлэнхийн орёе талануудые шуд ажаглаан байна.

Буряад хэлэ шудалхадаа, ямар бэрхшээнүүд, байгаа гэхэн асуудалдаа Кристиан харюусахадаа, алтай хэлэнүүдийн буридэлээ ордог нэн тулаа, буряад хэлэн минийн түрэхийн хэлэнхийн араггүй ехэ илгээгүй, фонетикэ, лексикэ болон грамматикин тад ондоо ха юм, тиймэндээ бэрхшээнүүдэй олон байхань ойлгосотой гэжэ тэмдэглэб.

Гэбэшье эдэе богони сагтаа буриад хэлэндээр нилээд наинаар

- гэжэ Кристиан түрэл университет тухайгаа дурданаа. Гарвардын университетдэг хуушан монголоор бэшэжэ нураанаа, Буряад орон тухай мэдээжээ орIENTалистнүүдийн худалдамжийн нутгийн түншлэхэдээгээдээ шүүчээ.

Кристиан Флоридын университет түгээсэнэй удаа Гарвардын магистратурадаа эрдэмээ дээшэлүүлхээс элгээгдэнэй байна. «Америкин олонхи Президентнүүдээ Гарвардын университетдэг нураажаа гараа, тус дээрээ нургуулын гуманитарна шэгэлэлтэй, түүхэ, политологи, хэлэ шэнжэлэг үндэр дээдээ хэмжээндээ табигданхай. Тэндээ нурадаг ба багшадаг буряадуудые байхай»,

Сариуна ЭРДЫНЕЕВА.
Б.БАЛДАНОВАЙ фото-зураг.

Үндээн проект бэелүүлэгдэнэ**ОНСО ТЭМДЭГЛЭГДЭХЭН**

«Буряадай залуушуул» гэхэн республикаын хэмжээндээ абытаан тусхай зорилготой программаа 2004 ондоо ажабайдалдаа бэелүүлэгдэнэ. 2007 он болотор тэрэнэй зорилгонууд дүүргэгдэхээ ёнотой. Энэ программын ёоор, талаа бэлгээтийн залуушуул урмашуулгагдаа зэрэгтэй. нуралсалай болон эрдэм ухаанай министерствын Залуушуулай политикин талаар хороондийн энээндээ бэелүүлхээ зорилготойгоор тусхай шангуудые тогтоогооб.

1996 ондоо эхилжэ, жэл бурии конкурснууд үнгэрэгдэнэ. Эрдэм ухаанай болон техникин, литератураа ба искуствын талаар шангуудые олгохо конкурснууд республикаын хэмжээндээ эмхидхэгдэнэ. Юрэнхы эрдэмийн нургуулинуудай шабинартадаа байдал тусхай шангууд өлгөгддөг болонхой. Эдээ жэлнүүдэй 90 залуу хүнүүдээлдээ янзын шангуудаа хүртэнхэй.

1996 ондоо республикаын Правительствын тогтоогоор Президентын болон Залуушуулай политикин талаар хороондийн нэрэмжээтийн стипендиинүүдийн бин болгогдоо. Республикаын мэдээлэхийн дээрээ эрдэмийн болон дундаа тусхай мэргэжлээийн нуралсалай эмхи зургануудай 150 иоутад, аспирантнуудай иимээ стипендиинүүдийн абаа.

2005 ондоо тусхай стипендиинүүдийн олгогдоо 123,1 мянган түхэриг гаргашалагдаа. 2006 ондоо 136,4 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Жэл ерхэ бүрии энэ зорилгоо бэелүүлгэдээ номологдох мунгэнэй хэмжээн дээшэнэ. 2007 ондоо 151,2 мянган түхэригтэй хүрэхэ юм.

**ХУДЭЛМЭРИИН
ЭРШЭ ДЭЭШЭЛНЭ**

Ой модоной нөөснүүдэй тааг болон акционернэ «Сэлэнгын цэллюлозо-картоной комбинат» бүлэгмэй леспромхоз ажлаа худалдамжийн зүйлэлээр ябуулахаа, барилгын материалынүүдэхе үйлэдбэрилгын хэмжээ дээшэлүүлнэ. Байгашаа ойн январь нарадаа тус предприятии ой модоор дуталдаа. Харин февраль-март нарануудаа энэ предприятидэг нараа бүхэндээ 5 мянган кубометр модон тушаагдаан байна. Май нарадаа бүришие ехэ байгаа, онсолон хэлэбэл, 11 мянган кубометр модо дээрээ нэрлэгдэгшээ предприятии худалдажаа абаа. Июнь нарадаа энэ комбинадтаа 51 мянга шахуу кубометр модон тушаагдаа. Энээнэй ашаар тус предприятии картон ехээр үйлэдбэрилгийн байна. Июнь нарадаа ажалайн бүтээс 282 тоннодо хүрэе. Июнь нарадаа наийнаар худалдажаа элүүрье хамгаалгын соёлын болон мунисипална эмхи зургануудаа худалдажаа байжсан эхээрэгдээ тэдээгээдээ диспансеризацийн үнгэрэглэгээ хабаадахаа элүүрье хамгаалгын мунисипална эмхи зургануудаа тоололые республикаын Правительство баталбаа. Энэ тоололгодо

**Төгрэзий
Понжин**

2

№31(487)

**ЕРЭЭДҮЙДӨӨ БАТА
НАЙДАЛТАЙ**

Манай республикин, тэрэ тоодо Ярууны аймагай ажануулгашада энэ жэлын найдалыен харюулхаа жэл болоно. Буряад орондо дүрбэн үндээн проект бэелүүлгэтийн энэ найдалаа холбоо. Багшанар болон эмшидэй ажай салин измжээ, эдээ проектнүүдэй ашаг үрэнэ бодотоор харгажаа эхилээ. Ярууны аймагай эмзэгэлжин зургаанууд медицины шизэ оньион хэрэгслэлнүүдээр хангагдаа эхилээ. Фөрингөө эзлэжэндээ эмшидээ эдээ оньион хэрэгслэлнүүдэхе хэрэглэж, нюотагайхидаа медицины талаар хангалгын эрийд наижарууллаа. Эндэхий нургуулинуудаа Интернедэй арга хэрэглэж эхилхээдээ, гансашье үхижууд бэшэ, багшанар, түрэлхид баясаа гэхэн шанагдана. «Нуралсал» гэхэн үндээн проектын ёоор, Нарнатын 1-дэх дундаа нургуули Рессин эрхим нургуулинуудай тоодо орж, нургуулиингаа хэрэг байдал наижаруулгагдаа 1 миллион түхэрт абаа болонхой.

Агропромышленна комплексдо ажайх эхилэгтэн шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлхээ, бага предприятинуудые хүгжээхэе, мал ажал шууд хүгжээхэе зорилготойгоор хараалагдаан «Агропромышленна комплексе хүгжээлгээ» гэхэн үндээн проект бэелүүлгээ дээрэ онсо тогтоо. Банкын болон лизингын хангаглануудые хямдарауландал адли, гүрэнэй талааны агропромышленна комплексе хүгжээлгээ мүнгэнэй тэдхэмжэ бусаалтатайгаар, мүн хүнгээлтэгийгээр үтгэнэ. Мүнөө үедэ Ярууны хүдөө ажайхын предприятинуудай газар тарялан дээрэ шэнэ онол арганууд нэбтэрүүлэгдэнэ. Түсэлэгдэнэй ёоор, 7200 гектар талмайд ороо тоогтоо. Банкын талмайдээ үндээн проектээр Россельхозбанкаа 22 миллион гаран түхэригэй урнааламжын мүнгэн абаа. Тэрэнэй ашаар «Ульдэргэ», «Победа», «Дружба», «Комсомольский» гэхэн ажайхындуудай техникэ болон бусад хэрэгслэлнүүдэхе, үүлтэрт мал худалдажаа абаа. Тийхээд «Комсомольский» гэхэн малай үүлтэрт наижаруулдаг хүдөө ажайхын-үйлэдбэриин кооперативтаа гүрэнхеэ абаа наижаруулдаг хүдөө ажайхын-үйлэдбэриин кооперативтаа гүрэнхеэ абаа наижаруулдаг хүдээлгэдэхээ ёнотой.

Хубин хамбариин ажайхындуудай бүхын эзэд үндээн проект оролсож, ажал хэрэгээ гүрэнэй тэдхэмжээр наижарууллаа аргатай. Аймаг дотор Россельхозбанкаын филиал нээгдэжэ, хубин хамбариин ажайхындуудай эзэдээ мүнгэнэй урнааламжын үтгээдэг болох ёнотой. Энэ мүнгээр ажайхындуудай техникэ, үүлтэрт мал худалдажаа абаа, малай байраа байдал захариилдагдаа болоно. Ярууны аймагай захиргаанай хүдөө ажайхын таагай мэргэжлэлтэд Хитадаа багахан тракторнуудые худалдажаа абаа худалдамжийн ябуулна. Тийхээд аймагай захиргаанай талаар акционернэ «Бурятмясопром» бүлэгтэй хэлсээн баталгадаа. Энэ хэлсээнэй ёоор, Яруунаад эбрээ бодо мал шахан таргалуулхаа хамтын предприятии байгуулдагдаа болоо. Эндээ 10 мянган толгой бодо мал харуунаалагдаа. Найнаар шахан таргалуулна малаа хожомо мяжанай комбинаада тушааха хэлсээтэй. Энээнэй ашаар худалдамжийн шэнэ нургуулиудаа эхирдэгээр худалдажаа абаа. Тэрээнэлээдээ Ярууны аймагаа Озёрный ашаагтаа малтамалнуудай уурхайн түрүүшний эзлэжээ бариха тухай нийтийн уншалганууд үнгэрэгдгээ. Байгашаа ондоо энэ барилгын эрхилхээ 300 хүнэй байраа байдал түхээрэгдэхээр түсэлэгдэнхэй.

Ярууны аймагтаа аяншига хүгжээхэе хэрэгтэ захиргаанай талааны эхэдээгээр худалдажаа байхай. Ярууны аймагтаа экономическая байдал наижарууллаа зорилготойгоор эх худалдамжийн ябуулдагдана.

Эльвира ДАМБАЕВА.

ТОБШОХОНООР...

Онсо байдалнаа һэргылхээ, тэрэнние усадх

ХО
3

№ 31 (487)

Тооно

БУРЯД УИЗН

10.08.2006

Дүхэрчиг

№ 91 (21331)

УНДАА БҮЙЛУУЛГА ҮРГЭДХЭХЭ ШУХАЛА

«Сагаан Морин» гэхэн худалдаанай түбэй урдахи сүлөө талмай дээрэй сай, ундаа болоод хүрэмэл зайрмагай (мороженое) фестиваль анха удаа эмхиджэгдэжэ, арад зониие аргагүй олоор суглуулжан байна. Гаазтай ундаа үйлэдбэрилдэг Буряадай томо-тому байгуулганууд тэдэнэй тоодо «Байкальфарм», «Ливона» гэгшэд гадна иишээ эльгээдэг харин предпринятууд, хамта дээрээ - 14 байгуулга өөр өөрынгөө продукци амталхые дурдаха.

Тус хэмжээ Улаан-Үдийн үйлэдбэрилгын технологийн болон хэрэглэглын дэлгүүрэй хороон, мүн «Азарт» гэхэн продюсерска туб эрхилэн байна. Хэрэглэглын дэлгүүрэй Управленин дарга М.И. Дамбуевай тэмдэглэхээр, янза бүриин жэмэстэ ундаа буйлуулдаг байгуулгануудые дэмжэхэ, тэдэнэй продукци хүн зондо мэдүүлжэ гэхэн зорилготойгоор фестиваль үнгэргэгдэнэ. Хүн урид баржа, амталжа үзэхэнэй удаа худалдачаар хараалагдана.

Түхэрээн жэл халуун уларилтай харин нютагуудаа орходоо, Буряадта ундаа үйлэдбэрилгэ балай хүгжэнги бэшшье хаа, наядын жэлнүүдтэг гаазтай ундаа, хүйтэн сай гэж мэтие нютагаймний байгуулганууд буйлуулжа эхилбэнийнайтай шалтай. Тээд үйлэдбэрилгын хэмжээ улам дээшэлүүлхэ гэхэд, эдэни ганса зунай ханада эрилтэ ехэтэй. Гэбэшье ондоо хотонууд руу эльгээхэр буйлуулга эрхилбэл, олзотой байхань дамжагүй. Юундэб гэхэд, аршаанта ухаар үйлэдбэрилнэн ундаанууд хэзээдэшье сэнтэй бшуу. Гэж зуура гүрэнтүрийншия талаа дэмжэлгэ хэрэгтэй гэж һанагдана.

«Байкальфарм» бүлгэм фестивальда 14 янзын гаазтай ундаа, 3 янзын хүйтэн сай олониитэдэ дурдахаа. Тус байгуулгын аналитик Баир Доржиевай хэлэхээр, гол түлэб архи үйлэдбэрилгэ руу анхарал шэглээгэй. Гэбэшье ундаа буйлуулгын хэмжээ дээшэлүүлхэ, ногоон сай үйлэдбэрилхэ тухай тусэб бии.

Энэ жэл хүйтэн сай буйлуулжа эхилэбди, хүн зон дуратайгаар худалдача абаа. Ундаагай шэл, этикеткэ болон бусад хэрэгсэнүүдье багаар захианхаа, мүн бүхыдэе буйлуулга эгээлэй хэмжээндэ ябуулхаар туслэлэнхнёе боложо, сайнуудай түргэн болзорто дуунаа. Эрилтэ ехэтэй байха гэжэ этигээгүйди. Наадаа «Splash» гэхэн сок, мүн «Крепаль» гэжэ сай үйлэдбэрилгэдэ гол анхарал хандуулагдааар хараалагдана.

«Ливона» гэхэн завод 12 янзын гаазтай ундаа олониитэдэ амталхые дурдахаа. Ундаа үйлэдбэрилдэг цехэй мастер М.С. Цыденовагай тэмдэглэхээр, саахарай сироп шэнгэрүүлжэ хэхэн «Ливонын» ундаа юрэ амтаа оруулдаг бэшэ байгуулганаа гансатаа илгардаг, тимэмээ үнэ сэнгүүдныньше дээшээ. Зуу гаран жэлэй түүхэтэй Ливонын заншал бата бэхи. Ямар ундаань эрилтэ ехэтэйгээдэ, улаан-үдийнхидалирханай ундаа ууха дуратай байна гэжэ элирбэ.

«Ангария» заводой үйлэдбэрилнэн хүрэмэл зайрмаг Улаан-Үдийн дэлгүүрнүүдтэ үгы болонхой. Новокузнецк хотын «Снежный городок» гэжэ фирмэ Буряадай дэлгүүр дүүрэн шахуу эзэлэнхий. Тэрэ 8 жэлэйтүршада манай республика руу хүрэмэл зайрмаг асарна. Тийхэд хубин хэрэг эрхилэгшэ Ольга Батранинай «Айсберг - СК» байгуулгын зайрмаг мүн лэ шанар хайтай. Бүри табан жэлэй саана Улаан-Үдийн хладокомбинат «Снежинка» гэжэ зайрмаг буйлуулдаг бэлэй. Энэ һалбары дахинаа һэргээблэ зүйтэй һэн ха.

Жэнхэнэй жэмэстэ ундаа буйлуулга манай республикаадаа эрхилхэ аргагүйнай ойлгосотой. Бүхы дэлхэйдэ эрилтэтэй Вимм-Билль-Данн гэхэн компанийне Буряадта «Виктория» гэхэн бүлгэм түлөөлнэ. Хүдэлмэрилэгшэдэйн хэлэхээр, Улаан-Үдийн зон ехэнхидээ «Любимый сад» гэжэ сок худалдан авадаг байна. Амтатайшие, сэнгынынь шааруу.

Буряадай дэлгүүрнүүдээр ябажа харабал, «Орими Трейд» ба

«Чайный мир» гэхэн заводуудай сай заатагүй ажаглахат. Юуб гэхэдэ, гол түлэб эдэ байгуулганууд манай республика руу сай асарна бшуу. Фестивальда хадаан «Чайный мир» гэхэн заводой түлөөлэгшэ Наталья Виноградовагай хэлэхээр, тус завод Омск хотодо оршодог. Гэбэшье тэндэ сай шэгнээд лэ юрэ хайрсаглана, эд хэрэгсэнүүднын Энэдхэг, Цейлон ба Хидадаа абаашагдана. «Чайный мир» заводой бүтээдэг тон мэдээжэ сайнууд гэхэд, «Вдохновение», «Принцесса Канди» болоно. Тийхэдэ «Орими Трейд» бүлгэмэй болбосоруулдаг эрхим сайнуудые тоолобол, «Принцесса Нури», «Царица Цейлона».

Гэхэтэй хамта тус фестивальда кофе үйлэдбэрилдэг «MacCoffee» компани мүн лэ хадаадаа. Уласхоорондын хэмжээнэй энэ компани дэлхэйн 10 гаран гүрэнүүдье ундаагаар хангана. Тэдэнэй дурдахан хайлууланхай шоколад, кофе олонхи зон амтархан уужа туршaa.

Дээр хэлэгдэхэн байгуулганаа гадна, «Сура» гэхэн сайн фирмэ, «Бурятхлебпром» бүлгэм, «Даринское» завод, «Молоко» комбинат, «Сибиряк» гэгшэдэй продукцион шанар тусхай комисси шалганаан байна. Дүнгүүдэй ёхор, «Бурятхлебпром» бүлгэм эрхим түрүү гэжэ элирбэ. Хоёрдохи нуури «Сура» гэжэ сайн фирмэ, гурбадахи нуури «Айсберг - СК» абаа. Тэдэнэр Улаан-Үдийн мэр Г.А. Айдаевай бэлэгүүдтэхүртөө.

Комиссиин гэшүүд гол түлэб продукцион амтаа, үнгэ болон худалдаанай газар ямараар түхээрээб, хүн зондо хандасань хайшааб гэжэ сэгнэхэн байна.

Сарюуна ЭРДЫНЕЕВА,
Ирина ФЁДОРОВАГАЙ
фото-зураг.

Августын 12 - Физкультурнигай үдэр

ОЛИМПИИН ОРЬЁЛ ӨӨДЭ ДАБШАН...

Ерэх амаралтын үдэрнүүдтээ Rossi дотор спортдо хабаатай зоной - физкультурнигай найндээр тэмдэглэгдэхэн. Эдир бага нааннаа спортдо дуратай зон манай гүрэндэ олон лэ байха. Эдэ үдэрнүүдтээ гансашье элитэ, мэдээж спортынүүдые, ногилгүүдье амаршална бэшэ, мун юрын дунда нургуулинуудта, сэсэргүүдтээ физкультурын хэзээлнүүдые үнгэрэж байсан багшарын эгээл түрүүн онсолон тэмдэглэн, амаршалха хэрэгтэй. Тэдэнэй ашаар үри хүүгэдний элүүр энх ябана, аза талаангаа туршажа, Олимпийн орьел өөдэ дабшана.

Буряад ороной тамиршад үүлэй үедэ ехэ амжалтануудые туйлаха, түрэл нютагаа суурхуулна. Энэ найндэрэй урда тээ олондо жэшээ боломо Буряад ороной спортынүүд тухай богонихоноор хөөрэе.

Валентина Протасова

Загреб хотодо үнгэрэгдэхэн мүрүсөөндээ Валентина Протасова бага калибертай буугаар 50 метрэй зайдын буудахадаа, 592 очко абажа, түрүү нуури эзэлбээ. Тэрэ Дарья Вдовинатай хоюулан Россин эхэнэрнүүдэй суттуулагдамал команда түлөөлжэ, бүхэдэлхийн юниорнуудай дунда шалгарaa. Валентина Протасова Улаан-Үдийн РОСТО клуба Олег Перелыгинэй хүтэлбэри доро норилго хэдэг байна.

Манай омогорхол - барилдаашаа басагад
Улаан - Үдэ шадархи Сужын дунда нургуули мунөө жээ аүүргэгшэ Дарима Санжиева Европын чемпионадада 70 кг шэгнүүртэ барилдаахадаа, мүрүсөөнэй мүнгэн медальда хүртэбээ. Энэл мүрүсөөнэй 49 килограммий шэгнүүртэ Марина Ойдопова 2-дохи нууридаа гараа.

Дүн хамта дээрээ Россин команда түрүү нуури эзэлээ. Олон тоого медальнуудые абажа, ехэ амжалта туйлабади. Россин эрэшүүлэй бүхэ барилдаанай, греко-римскэ зүйлэй барилдаанай командаануудаа нургатай хайнаар барилдабади. - гэжэ Россин эхэнэрнүүдэй кадетскэ суглуулагдамал командаан ахамад тренер Александр Зверков хэлэбээ.

Бултанай баар булянан боксоор мастер

Хэжэнгын аймагай Могсохон нютагай Бато-Мунко Ванкеев Европын чемпионадада хабааджа, үнинэй хүлеэгдэхэн шангай нууриин медальда хүртэжэ, тооント нютагаа ерээ.

Энэ ехэ илалта хори гаран жэлэй туршада буряад арад хүлээгээ гээшэ. 1979 ондо Александр Дугаровай Европо шүүнэй удаа, манай боксернуудай дундаахаа энэ ехэ амжалта хэншие туйлаагүй байгаа.

Болгарийн Пловдив хотодо Бато-Мунко Ванкеев гурбан уулзалгын үедэ нэгэл дахин шүүгдээн байна. Саха Яхад Республикин Григорий Баланшиндаа тэрэ шүүгдээ. Мэдээж манай боксер гурбан жэлэй саана Беларусь Республикин суттуулагдамал командаа оронхой мүрүсэнэ. Тэрэ үеөө эхилжэ Бато-Мунко Ванкеев России Кубогай шанда хүртэхин түлөө хоёр дахин хабаадаан. Таиланд, Хитадтаа үнгэрэгдэхэн бүхэдэлхийн чемпионадада хабаадаан, уласхороондын олон тоого мүрүсөөнүүдээ амжалта туйлаа. Россиин чемпионадай алтан медальда хүртэхэн уласхороондын спортын мастер Бато-Мунко Ванкеев 2008 оной Олимпийн нааданд гол хүсэлөө бэелүүлхэ зорилготойгоор бээс норино.

Буряадай даам

наадагшадай илалтанууда

Тверь хотодо залуушуулай дунда уласхороондын даамай мүрүсөөн үнгэрэе. Манай Буряадай командаа Улаан-Үдийн Валентина Заяханова, Людмила Замбалова, Кабанскин аймагай Анна Булсоева, Надежда Суранова дүрбэн Феликс Завелинскийн хүтэлбэри доро ялас гэмээ амжалта туйлаба.

25 жэлэй саана Буряадай даамшад Россиин мүрүсөөнэдээ илалта туйлаан юм. 1981 ондо Улаан-Үдийн 43-дахи нургуулиин нурагшад Юрий Малин ба Вячеслав Покацкий хоёр "Чудо шашки" мүрүсөөнэдээ түрүү нуурнуудые эзэлэн юм. Тийн Валентина Заяханова Надежда Суранова хоёрой уласхороондын даамаар хоёрдохи нуури эзэлэн шанраггайтэй үрэдүнтэй ажалай тэмдэг болоно.

Спортын нөнинуудые сагтая дамжуулан

«Сайн байна, хүндэтэ төлөвзор харагшад!» гэхэн үгэ нүүдээр төлөвзор харагшадтаяа мэндэшэлэн, 13 жэлэй туршада Борис Мироманов доонон хоногий нэгээ удаа даалгарягай спортын нөнинуудые «Радар спорт» дамжуулгаардуулгагадаа гээшэ. Үнгэрэгшэ долоон хоногтоо гарцаан дамжуулгань 700-дахи выпуск болоно.

1993 ондоо «Тивиком» төлөв радиокомпанидаа энэ дамжуулга Борис Мироманов бэлдэжэ эхилээ нэн. Саашадаа спортын дуратай Борис хүбүүгээ хажуудаа дахуулан абажа ябаад, мун лэ төлөвдийн оньбо олгуулаа. Хододо дорюун, эдэбхитэй,

юнноуша, зонгой хани харилсаатай тренер, спортивна сурвалжлагаша Борис Мироманов олон харагшадай дура булянхай. Хаанашье, хэдидэшье болонон мүрүсөөнүүдээ хүрээд лэ, нонирхолтой хэнэгүүдье бэлдэдэгзаншалтай.

- Улаан-Үдээ четвергын үдэртэ байгаа хаа, заатагүй «Радар спорт» харадагби. Энэдамжуулга республикин аймагуудаар харуудаггүй байжанийн харамтай. Дамжуулгадаа дары түргэн, саг сооны республика дотор боложо байжан спортивна хэмжээ ябуулганууд тухай дэлгэрэнгы хөөрэдэг, тэрэнт ехэ найшаалтай, - гэжэ Сэлэнгийн аймагай Ташар нютагай тренер Велингтон Иринцеев хэлэнэ.

«Спортынүүдые норихо, дамжуулгануудые саг үргэлжэ бэлдэжэ байха аргатай Борис Мироманов шангат хүн байна. Энэ ехэ хэрэг бүтээхин тул ах шүсэ шадал, эрмэлзээ үүсхэхэ хэрэгтэй», - гэжэ мэдээжэ тренер Валерий Манзаракшееевич Сыдеев тэмдэглэнэ.

Валерий Манзаракшееевич Сыдеев олон жэлэй туршада мүн лэ дүй дүршэлтэй тренерий ба спортивна журналистын ажал ябуулна. Бүхэ барилдаагаар Россиин габьяатаа тренер Валерий Сыдеев суута барилдаашады бэлдэхээ гадна газетэ, журналистикууд спортивна материалуудые бэлдэжэ, эндэ ная Европын чемпионадай хэблэлэй түбий зууршлагаар спортивна журналистикуудай уласхороондын федерациин буридэлээ орох болоо.

Неделин нэгэ удаа гарадаг "Спорт-тамир" газетэ жэлхээ жэлээ олон уншагшадтай боловж болох байна. Борис Балдановай хүтэлбэри доро республикин, бүхэдэлхийн нөнинуудые Геннадий Иванов, Владислав Кочетов, Аюна Габагуева, Валерий Сыдеев болон бусад журналистикууд саг сооны "Спорт тамирта" эдэбхитэйгээр материалынудые бэлдэдэгюм.

Республикин бүхын шахуу аймагуудаар сэхир экранаар дамжуулагдадаг "Тамир" дамжуулга Буряадай гүрэнэй төлөв радиокомпани бэлдэнэ. Аюна түрүүн Эрхүүгэй гүрэнэй университет дүүргэгшэ Бэлгиг Жамбалов тус дамжуулга бэлдэжэ эхилэн байна. Мунөө залуу журналист Даша-Доржо Болотов дамжуулгын онсын ынтынэй алдангүй, спортын дэлгэрэнгы мэдээсэлнүүдые бэлдэнэ бшуу.

Физичесэ культурын ба спортын, талаар Республика агентствын дэргэд Андрей Данчинов бүлэг залуу журналистикуудтай үнгэтийг гэдэгтэй "Агентство спорта" журнал нарын нэгэ удаа хэблэдээ бэлдэн гаргана. Тиймээс Буряад ороной спортын хүгжэлтэдэ спортивна эдэ журналистнаар горитай хүйтэй оруулна. Тэдэнэй ашаар элитэ спортынүүдэй илалтанууд тухай бүхын арад зон мэдэнэ. Ургажа ябаан эдиршуул урдаа хараха, зэрэгсэхэ жэшээтэй болоно.

Ешигма ЦЫБЕНОВА.

Бато-Мунко Ванкеев

Дарима Санжеева

Марина Ойдопова

Мэдээжэ Миромановтан

Элбэг МАНЗАРОВ

САЯНА
 Саяана басаган идамаар
 Сахилма нюдөөрөө харахаар,
 Аршаанай тэрээгүүр алхалхаар.
 Адабталга: Хадатай уулттай аршаандаа
 Хангайгаа харуулан хатараа.
 Сэбрэхэн урихан басаган
 Саяанай Мундаргын Саяана.
 Харагдаа холоо Саяана
 Хабсагайн оройдо Саяанай.
 Байсада байрлаан ямаандал
 Баяртай дээрээс энэгээ.
 Дабталга: Хадатай уулттай аршаандаа
 Хангайгаа харуулан хатараа.
 Сэбрэхэн урихан басаган
 Саяанай Мундаргын Саяана.
 Хэнгэргын хүсье туршинаар,
 Хойноонын гарабаб хийдээс.
 Мундарга нубаряа Саяанай,
 Мандаан дуранай Саяана.
 Дабталга: Хадатай уулттай аршаандаа
 Хангайгаа харуулан хатараа.
 Сэбрэхэн урихан басаган
 Саяанай Мундаргын Саяана.

БАСАГАНАЙ ДУУН
 Таала, таала одо мүшэдэй унтарсар,
 Тата, тата өөртөө бээымни таарсар.
 Бэрхэш, бэрхэш бэе маҳбад байналши,
 Бэе бээш шангаар тэбэрин ниидээ.
 Дабталга: Одоо энэ дэлхэйн шэмгэлэ,
 Одоо ори ганса бэшэлби.
 Одоо ойлгооб - дуран ерээл
 даа,
 Одоо минии һанаан тэгшэл
 даа.
 Ямар, ямар бурхан харахаар уреэгээб,
 Янза, янза бүхэ сэбрэшье хүбүүхэн.
 Золтой, золтой гэхэб хэнээшье
 Аутуугүй,
 Заяан, заяан ерээ үнинэй хүлээн.
 Дабталга: Одоо энэ дэлхэйн шэмгэлэ,
 Одоо ори ганса бэшэлби.
 Одоо ойлгооб - дуран ерээл
 даа,
 Одоо минии һанаан тэгшэл
 даа.

ДУРАН ТУХАЙ ДУУНУУД

Дуран, дуран, хүгжэн аһаңай гэрэлтэн,
 Дуран, дуран, бүүхэн унтардай
 үүдээрлэн.
 Дуулан, дуулан дуугаа хоюулан дуулаа
 Дуран, дуран одоо харгадаа сэсэглэн.
 Дабталга: Одоо энэ дэлхэйн шэмгэлэ,
 Одоо ори ганса бэшэлби.
 Одоо ойлгооб - дуран ерээл
 даа,
 Одоо минии һанаан тэгшэл
 даа.

ИНАН ҮҮНУАЛБИ
 Харанхы манан досоомни,
 Хайрат гансам дууланай.
 Шамаяа һанаан үүнүүлбүү.
 Шалтагаа хэлээд үгэхүү.
 Дабталга: Зүйдэл тэнгэрийн болыш даа,
 Зула бадараан ерш даа.
 Сэдыхэл зүрхэндэм аныш
 даа,

Сэргжэм бэедэм суршын даа.
 Тийгэбэл бишни урдаши
 Толотон байхаб уяран.
 Тэбээрин намайе хэдьши
 Таалажа байгыш аляархан.
 Дабталга: Зүйдэл тэнгэрийн болыш даа,
 Зула бадараан ерш даа.
 Сэдыхэл зүрхэндэм аныш
 даа,

Сэргжэм бэедэм суршын даа.
 Хүлээнб инааг гансамни,
 Хэлээх үгыш ойлоноб.
 Дэмүүхэн аалин ойртоноор,
 Дуратайб гэхэш шэбэнэн.
 Дабталга: Зүйдэл тэнгэрийн болыш даа,
 Зула бадараан ерш даа.
 Сэдыхэл зүрхэндэм аныш
 даа,

Сэргжэм бэедэм суршын даа.

ХАБАРАЙ ДУУН
 Дуулай үгс өөрөө үхэлдээ,
 Дунаа газаа дунаан мэлмэрээ.
 Дуулаа гэнэ зүрхэн хүдэлээд,
 Дурьяа байдал, наран игаагаад.
 Дабталга: Хабар, хабар айлшалаа
 мандаа,
 Хайшааш хара, аятай хана.
 Бүхы юумэн унтаанхаа
 үзрээ,
 Байха бээм ондоохон болоо.

Дуран гээшэ имэх хүсэлтэй
 Байдаг юм гү дулаан урихан.
 Буга шэнги дуудан ханилаа,
 Дууда гэнэ ганса инагаа.
 Дабталга: Хабар, хабар айлшалаа
 мандаа,
 Хайшааш хара, аятай хана.
 Бүхы юумэн унтаанхаа
 үзрээ,
 Байха бээм ондоохон болоо.

Инаг гансам дуулыш холоо.
 Идам зангаа гарган дулаанаб.
 Мүнөөл мэдээб, хэлээб зүрхэндээ
 Мэгдэн шамдаа гарсаа гарбайнаб.
 Дабталга: Хабар, хабар айлшалаа
 мандаа,
 Хайшааш хара, аятай хана.
 Бүхы юумэн унтаанхаа
 үзрээ,
 Байха бээм ондоохон болоо.

ҮЕРЛЭНДЭН ДУРАН
 Хабар газаа - дуран үерлээ,
 Хэзгий, хэзээ, хайшаа урдаахаа.
 Мэдээн үгы - намай зобоого
 Мээзин ерээ - хараад хүүүдүү.
 Дабталга: Үерлээ дурамни,
 Үерлээ, үерлээ.
 Эрьоулгэ хүсэндээ
 Эрьеэнэй мултараа.

Хабар газаа - хүлээнб шамайгаа,
 Халуун шуђан - бурялаа, бусалаа.
 Намдаа харыг гарганаар энхэрэш.
 Нарай бээс үгэхэб эмнихиш.

Дабталга: Үерлээ дурамни,
 Үерлээ, үерлээ.

Эрьоулгэ хүсэндээ
 Эрьеэнэй мултараа.

Хабар газаа - ерэбэш дурамни,
 Хайлан хайлаа - зүрхэмни уяраа.
 Хараад шамай һанаамни амараа,
 Номгон болоо халинан үерни.
 Дабталга: Үерлээ дурамни,
 Үерлээ, үерлээ.
 Эрьоулгэ хүсэндээ
 Эрьеэнэй мултараа.

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 •

Понедельник, 14

Первый канал

06.00 «Доброе утро»
 10.00 Новости
 10.05 Т/с «Агент национальной безопасности»
 11.10 «Доктор Курпатов»
 12.00 «Малахи +»
 13.00 Новости
 13.05 Т/с «Талисман»
 14.10 Д/ф «Дети на заказ»
 15.00 Другие новости
 15.30 Криминальная Россия. «Безумная семейка»
 16.00 Новости
 16.20 Д/ф «Продавцы чудес»
 17.30 Т/с «Веселые соседи»
 18.00 «Пусть говорят»
 19.00 Новости
 19.20 «Понять. Простить»
 19.50 Т/с «Любовь как любовь»
 21.00 Жди меня
 22.00 «Время»
 22.30 Т/с «Близнецы»
 23.30 «Вольф Мессинг. «Я вижу мысли людей»

00.40 Криминальная Россия. «Фальшивомонетчики». 1 с.

01.10 «На ночь глядя»

01.50 Д/ф «Микаэл Таривердиев. Мгновения»

02.20 Х/ф «Три Ниндзя костяшки вверх»

04.10 Х/ф «Искусственная ложь»

«РОССИЯ»

06.00 «Доброе утро, Россия!»

Канал БГТРК

07.15, 07.45, 08.45 Вести-Бурятия

08.15, 09.15 Вести-Бурятия (на бур. яз.)

Канал «Россия»
 09.45 Х/ф «Табор уходит в небо»

11.50 Вести. Дежурная часть

12.00 Вести

Канал БГТРК

12.30 Вести-Бурятия

Канал «Россия»

12.50 «Комната смеха»

13.45 «Частная жизнь»

14.45 Вести. Дежурная часть

15.00 Вести

Канал БГТРК

15.20 Вести-Бурятия

Канал «Россия»

15.40 Х/ф «К Вам пришел ангел...»

17.45 Вести. Дежурная часть

18.00 Вести

Канал БГТРК

21.45 Вести-Бурятия

Канал «Россия»

22.05 «Спокойной ночи, малыши!»

22.15 Т/с «Тайны следствия»

00.15 «Мой серебряный шар. Франсуаза Саган. Ведущий - Виталий Вульф

01.15 «Вести+»

01.35 Т/с «Угон»

«НТВ»

07.00 «Сегодня утром»

09.10 Т/с «Дальнобойщики-2»

11.00 «Сегодня»

11.25 «Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю»

12.05 «Квартирный вопрос»

13.00 «Следствие вели...»

«АРИГ УС»

08.00 «Москва. Инструкция по применению»

08.25 «Глобальные новости»

08.30 «Абитуриент-2006»

08.45 Знаки зодиака. Погода.

09.00 М/с «Кроты бобры»

09.30 Наши песни. Погода

10.00 Х/ф «Парни как парни»

12.00 «Дикие дети»

12.55 «Жизнь полна радости»

13.25 М/с «Ракетная помощь»

13.55 «Любовь и тайны Сансет Бич»

15.00 «Деньги на проводе».

15.30 «Маски-шоу»

16.00 «Лабиринты разума»

17.00 «Такси»

17.30 «Победоносный голос верующего»

18.00 «Москва. Инструкция по применению»

18.30 «Абитуриент-2006»

18.45 «Восточный экспресс».

Погода

19.00 «Саша плюс Маша»

19.30 Т/с «Счастливы вместе»

20.00 «Такси». «Знаки зодиаки»

20.30 «Восточный экспресс».

Погода. «Знаки зодиаки»

23.30 Х/ф «Держись до конца»

«ТИВИКОМ»

07.00 Музикальный канал

07.25 Погода

07.30 М/с «Таракан-робот»

07.55 М/с «Близняшки-пятерняшки»

08.20 М/с «Пауэр рейнджерс»

08.55 Т/с «Мэш»

09.45 «Очевидец» с С. Ростом

#91(21331)

#31(487)

Вторник, 15

Первый канал

06.00 «Доброе утро»
 10.00 Новости
 10.05 Т/с «Агент национальной безопасности»
 11.10 «Доктор Курпатов»
 12.00 «Малахов +»
 13.00 Новости
 13.05 Т/с «Талисман»
 14.10 «Чип и Дейл спешат на помощь»
 14.30 Д/Ф
 15.00 Другие новости
 15.30 Криминальная Россия, «Битва при Жигулях». 1 с.
 16.00 Новости
 16.20 Т/с «Близнецы»
 17.30 Т/с «Веселые соседи»
 18.00 «Пусть говорят»
 19.00 Новости
 19.20 «Понять. Простить»
 19.50 Т/с «Любовь как любовь»
 21.00 «Федеральный судья»
 22.00 «Время»
 22.30 Т/с «Близнецы»
 23.30 Д/Ф «Звездные разводы»
 00.40 Криминальная Россия, «Фальшивомонетчики». 2 с.
 01.10 «На ночь глядя»
 01.50 Х/Ф «Соединенные Штаты Лиланд»
 03.50 Х/Ф «Мастер перевоплощения»

«РОССИЯ»

06.00 «Доброе утро, Россия!»
 Канал БГТРК
 07.15, 07.45, 08.45 Вести-Бурятия
 08.15, 09.15 Вести-Бурятия (на бур. яз.)
 09.45 Бамбаахай
 10.00 Улгур
 10.15 Тайлан
 10.30 Спорт-центр
 Канал «Россия»
 10.45 Вести. Дежурная часть
 11.00 Т/с «Тайны следствия»
 12.00 Вести
 Канал БГТРК
 12.30 Вести-Бурятия

Канал «Россия»
 12.50 Т/с «Тайны следствия»
 13.50 «Частная жизнь»
 14.50 Вести. Дежурная часть
 15.00 Вести

Канал БГТРК
 15.20 Вести-Бурятия
 Канал «Россия»
 15.40 «Суд идет»
 17.00 Т/с «Неотложка»
 18.00 Вести

Канал БГТРК
 18.20 Вести-Бурятия (на бур. яз.)

Канал «Россия»
 18.40 Т/с «Обреченная стать звездой»
 19.40 Т/с «Волчица»
 20.40 Вести. Дежурная часть

21.00 Вести

Канал БГТРК
 21.45 Вести-Бурятия
 Канал «Россия»
 22.05 «Спокойной ночи, малыши!»
 22.15 Т/с «Тайны следствия»
 00.15 «Затянувшийся рейс. Воздушный терроризм»

01.15 «Вести+»
 01.35 Т/с «Угон»
 02.35 Х/Ф «Вихрь»

Канал НТВ
 07.00 «Сегодня утром»
 09.10 Т/с «Дальнобойщики-2»
 11.00 «Сегодня»

11.25 «Преступление в стиле модерн»
 12.00 Т/с «Аэропорт»
 12.55 Т/с «Золотые парни»

14.00 «Сегодня»
 14.30 Т/с «Острог. Дело Федора Сеченова»

15.30 Т/с «Все включено»
 16.30 «Обзор. Чрезвычайное

происшествие»
 17.00 «Сегодня»
 17.35 «Кодекс чести»

Канал БГТРК
 19.35 «Выбери учителя». Ка-
банский и Прибайкаль-
ский районы

19.50 Спортивная программа
 «Тамир»

Канал НТВ
 20.00 «Сегодня»
 20.40 Т/с «Острог. Дело Федора Сеченова»

21.50 Т/с «Все включено»
 22.45 «Обзор. Чрезвычайное

происшествие»

Духотрик

23.00 «Сегодня»
 23.40 Т/с «Театр обреченных»
 00.50 Т/с «Секс в большом городе»
 01.50 Х/Ф «Есть о чем погово-
 рить»
 03.45 Т/с «Дальнобойщики-2»
 05.10 «Бильярд»
 06.05 Т/с «Вавилон-5»
 06.50 «Обзор. Чрезвычайное

происшествие»

Канал Ариг УС
 07.30 «Восточный экспресс». Погода

08.00 М/ф «Слоненок»
 08.10 «Глобальные новости»
 08.20 Погода. «Знаки зодиа-
 ки»

08.30 «Абитауиент-2006»
 08.45 Наши песни

09.00 «Восточный экспресс». Погода

09.25 «Звезда на дороге». По-
 года

09.40 Наши песни

09.55 «Знаки зодиаки»
 10.00 Х/Ф «Держись до конца»
 12.00 «Антология юмора»
 12.55 «Жизнь, полная радости»
 13.25 М/с «Ракетная мощь»
 13.55 «Любовь и тайны Сансет

Бич»

15.00 «Деньги на проводе»
 15.30 «Маски-шоу»
 16.00 «Лабиринты разума»
 17.00 М/с «Новая жизнь Рок-
 ко»

17.30 «Победоносный голос

верующего»
 18.00 «Москва. Инструкция по

применению»
 18.30 «Абитауиент-2006»
 18.45 «Восточный экспресс». Погода

19.00 «Саша плюс Маша». Знаки зодиаки

19.30 Т/с «Счастливы вместе»
 20.00 «Такси»
 20.30 «Восточный экспресс». Погода

21.00 «Другая жизнь». «Жизнь

с «ЮТОм»
 22.00 «Дом-2. Новая любовь». Знаки зодиаки

23.00 «Восточный экспресс». Погода

23.25 «Знаки зодиаки»
 23.30 Х/Ф «Секс-коктейль»

Тивиком

07.00 Музикальный канал

07.20 Погода

07.25 «День за днем»
 07.30 «Пульс столицы»
 07.50 М/с «Близняшки-пятер-
 няшки»

08.15 М/с «Паэр рейнджерс»
 08.35 Т/с «Мэш». Погода.

09.25 Т/с «Солдаты-5»
 10.30 Новости «24». Погода

11.00 «Час суда». «День за

днем»
 13.00 «Жить вкусно с Джейми

Оливером»
 13.30 Новости «24». Погода

14.00 «Час суда» Спецвыпуск

15.00 Т/с «Друзья»
 16.00 М/с «Гриффины»
 16.30 «Ради смеха»

17.00 Т/с «Фирменная исто-
 рия»

18.00 «Остров искушений»
 19.00 Т/с «Солдаты-5»
 20.00 «Наш город». «День за

днем»
 20.30 Новости «24». Погода

21.00 «Час суда» Спецвыпуск

22.00 Т/с «Солдаты-5»
 23.00 «Остров искушений». «День за

днем»
 00.00 Т/с «Друзья»
 00.30 Новости «24»
 01.00 «Наш город»

01.15 Т/с «Друзья»
 01.45 Х/Ф «Годзилла и коро-
 лева Мегагиус»

Канал СТС-Байкал
 06.00 М/с «Веселые мелодии»
 06.55 М/с «Смешарики»
 07.00 Т/с «33 квадратных мет-

ра»
 07.30 Т/с «Моя прекрасная

няня»
 08.00 Т/с «Не родись краси-
 вой»

09.00 Истории в деталях

09.28 «Настроение» с Евгени-
 еем Гришковцом

09.30 Т/с «Кто в доме хозя-
 ин?»

10.00 Х/Ф «Серая сова»
 12.00 Т/с «Талисман любви»
 13.30 М/с «Эскалибур»
 14.00 М/с «Смешарики»
 14.05 М/с «Принцесса Сисси»
 14.30 М/с «Звездный десант»

15.00 М/с «Лига справедливо-
 сти»
 15.30 М/с «Охотники за при-
 видениями»

16.00 Т/с «Сабрина - малень-
 кая ведьма»
 16.30 Т/с «Зачарованные»
 17.30 Т/с «Комиссар Рекс»
 18.30 Т/с «Кто в доме хозяин?»

19.00 Т/с «Моя прекрасная

няня»
 19.30 Истории в деталях

19.58 «Настроение» с Евгени-
 еем Гришковцом. Погода

20.00 Т/с «Не родись краси-
 вой»
 21.00 Х/Ф «Развод и девичья

фамилия»
 22.00 Т/с «Отчаянные домохо-
 зяйки»
 23.00 Т/с «Моя прекрасная

няня»
 23.30 Истории в деталях. Погода

23.58 «Настроение» с Евгени-
 еем Гришковцом

00.00 Т/с «Части тела»
 01.00 Т/с «Коварство гор»
 01.55 Х/Ф «Одинокая белая

женщина»
 03.30 Т/с «Таксист»
 04.55 Музыка на СТС-Байкал

ДТВ

09.30 М/ф
 11.00 Самое смешное видео

11.30 «Как уходили кумиры». Виктор Цой

11.55 «Неслучайная музыка»
 12.00 Телемагазин

12.30 «Карданный вал +»
 12.55 Х/Ф «Выбор стратегии»
 15.00 Т/с «Рыцарь дорог»
 16.05 Т/с «Крутой Уокер»
 17.00 «Каламбур»

17.30 М/ф
 18.30 «Как уходили кумиры». Виктор Цой

19.00 Х/Ф «Берем все на себя»
 20.45 «Неслучайная музыка»

20.50 «В засаде»
 21.00 Т/с «Крутой Уокер»
 22.00 Т/с «Рыцарь дорог»
 23.00 Самое смешное видео

23.30 «Каламбур»
 00.00 Т/с «Мафия»
 01.00 Т/с «С.С.И. Место преступления Майами»

02.00 Т/с «Лас-Вегас»
 03.00 «Карданный вал +»
 03.30 Ночная развлекательная

программа «Каприз»
 04.30 «Осторожно, афера!»
 04.55 Музыка на ДТВ

• ОТДЕЛ РЕСПЛЕЙШ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕСПЛЕЙШ • 21-62-62 •

Среда, 16

Первый канал
 06.00 «Доброе утро»
 10.00 Новости
 10.05 Т/с «Агент национальной безопасности»
 11.10 «Доктор Курпатов»
 12.00 «Малахов +»
 13.00 Новости
 13.05 Т/с «Талисман»
 14.10 «Чип и Дейл спешат на помощь»
 14.30 Д/Ф
 15.00 Другие новости
 15.30 Криминальная Россия, «Битва при Жигулях». 2 с.
 16.00 Новости
 16.20 Т/с «Близнецы»
 17.30 Т/с «Веселые соседи»
 18.00 «Пусть говорят»
 19.00 Новости
 19.20 «Понять. Простить»
 20.00 Т/с «Любовь как любовь»

#31(487)

Четверг, 17

Духериз

#91(21331)

Первый канал.

- 06.00 «Доброе утро»
10.00 Новости
10.05 Т/с «Агент национальной безопасности»
11.10 «Доктор Курпатов»
12.00 «Малахов +»
13.00 Новости
13.05 Т/с «Талисман»
14.10 «Чип и Дейл спешат на помощь»
14.30 Д/Ф
15.00 Другие новости
15.30 Криминальная Россия. «Битва при Жигулях». З.
16.00 Новости
16.20 Т/с «Близнецы»
17.30 Т/с «Веселые соседи»
18.00 «Пусть говорят»
19.00 Новости
19.20 «Понять. Простить»
19.50 Т/с «Любовь как любовь»
21.00 «Федеральный судья»
22.00 «Время»
22.30 Т/с «Близнецы»
23.30 «Николай Карапенцов. Возвращение»
00.40 Вне закона. «Дневное нападение»
01.10 «На ночь глядя»
01.50 Х/Ф «Покидая Лас-Вегас»
03.50 Х/Ф «Невероятное путешествие»

«РОССИЯ»

- 06.00 «Доброе утро, Россия!»
Канал БГТРК
07.15, 07.45, 08.45 Вести-Бурятия
08.15, 09.15 Вести-Бурятия (на бур. яз.)
09.45 «Буряад орон» Художественно-публицистическая программа
10.10 Мунхэ зула
10.35 Спортивная программа «Тамир»
Канал «Россия»
10.45 Вести. Дежурная часть
11.00 Т/с «Тайны следствия»
12.00 Вести
Канал БГТРК
12.30 Вести-Бурятия
Канал «Россия»
12.50 Т/с «Тайны следствия»
13.00 «Частная жизнь»

- 14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Вести
Канал БГТРК
15.20 Вести-Бурятия
Канал «Россия»
15.40 «Суд идет»
17.00 Т/с «Неотложка»
18.00 Вести
Канал БГТРК
18.20 Вести-Бурятия (на бур. яз.)
Канал «Россия»
18.40 Т/с «Обреченная стать звездой»
19.40 Т/с «Волчица»
20.40 Вести. Дежурная часть
21.00 Вести
Канал БГТРК
21.45 Вести-Бурятия
Канал «Россия»
22.05 «Спокойной ночи, малыш!»
22.15 Т/с «Тайны следствия»
00.15 «Прерванное молчание. Мусим Магомаев»
01.15 «Вести+»
01.35 Х/Ф «Коктебель»
03.35 Дорожный патруль

«НТВ»

- 07.00 «Сегодня утром»
09.10 Х/Ф «Как в старом детективе»
11.00 «Сегодня»
11.25 «Преступление в стиле модерн»
12.00 Т/с «Аэропорт»
12.55 Т/с «Золотые парни»
14.00 «Сегодня»
14.30 Т/с «Острог. Дело Федора Сеченова»
15.30 Т/с «Все включено»
16.30 «Обзор. Чрезвычайное происшествие»
17.00 «Сегодня»
17.35 «Кодекс чести»
Канал БГТРК
19.35 Всемирный религиозный саммит. Интервью Пандито Хамбо-ламы Даюшеева
19.45 Улгур
Канал НТВ
20.00 «Сегодня»
20.40 Т/с «Острог. Дело Федора Сеченова»
21.50 Т/с «Все включено»
22.50 «Обзор. Чрезвычайное происшествие»
23.00 «Сегодня»
23.40 Т/с «Театр обреченных»
00.50 Т/с «Секс в большом городе»
01.50 Х/Ф «Счастье заново»

- 02.00 Х/Ф «Вся президентская рать»
04.25 Т/с «Как в старом детективе»
05.55 Т/с «Вавилон-5»
06.40 «Обзор. Чрезвычайное происшествие»

Ариг УС

- 07.30 «Восточный экспресс». Погода
08.00 М/Ф
08.15 «Глобальные новости»
08.30 «Абитаурент-2006»
08.45 «Знаки зодиаки»
08.50 Наши песни
09.00 «Восточный экспресс». Погода
09.30 «Ваши деньги»
09.45 Наши песни
09.55 «Знаки зодиаки»
10.00 Х/Ф «Секс-коктейль-2»
12.15 «Верю-не верю»
12.55 «Жизнь, полная радости»
13.25 М/С «Ракетная мощь»
14.00 «Любовь и тайны Сансет Бич»
15.00 «Деньги на проводе»
15.30 «Маски-шоу»
16.00 «Лабиринты разума»
17.00 М/С «Новая жизнь Рокки»
17.25 «Знаки зодиаки»
17.30 Победоносный голос верующего
18.00 «Москва. Инструкция по применению»
18.30 «Абитаурент-2006»
18.45 «Восточный экспресс». Погода
19.00 «Саша плюс Маша»
19.30 Т/с «Счастливы вместе»
20.00 «Такси»
20.25 «Знаки зодиаки»
20.30 «Восточный экспресс». Погода
21.00 «Клуб бывших жен».
«Жизнь с «УЮТОМ»
22.00 «Дом-2. Новая любовь»
23.00 «Восточный экспресс». Погода
23.25 «Знаки зодиаки»
23.30 Х/Ф «На грани дозволенного»

Тивиком

- 07.00 Музикальный канал
07.20 Погода
07.25 «День за днем»
07.30 «Наш город»
07.50 М/С «Близняшки-пятерняшки»
01.50 Х/Ф «Счастье заново»

- 08.15 Т/с «Пауэр рейнджерс»
08.35 Т/с «Мэш». Погода.
«День за днем»
09.25 Т/с «Солдаты-5»
10.30 Новости «24». Погода
11.00 «Час суда». «День за днем»
12.00 «Час суда»
13.00 «Жить вкусно с Джейми Оливером»

Ариг УС

- 13.30 Новости «24». Погода
14.00 «Час суда». Спецвыпуск
15.00 Т/с «Друзья»
15.30 Т/с «Друзья»
16.00 М/С «Гриффины»
16.30 «Ради смеха»
17.00 Т/с «Фирменная история»
18.00 «Остров искушений»
19.00 «Сам себе хозяин». Погода
19.25 «Радар-спорт»
20.00 «Наш город». «День за днем»
20.30 «Новости «24». Погода
21.00 «Час суда». Спецвыпуск
«День за днем»
22.00 Т/с «Солдаты-5»
23.00 «Остров искушений». «День за днем»
00.00 Т/с «Друзья»
00.30 Новости «24»
01.00 «Наш город»
01.15 Т/с «Друзья»
01.45 Х/Ф «Возвращение в школу ужасов»

СТС - «БАЙКАЛ»

- 06.00 М/С «Веселые мелодии»
06.55 М/С «Смешарики»
07.00 Т/С «33 квадратных метра»
07.30 Т/С «Моя прекрасная няня»
08.00 Т/С «Не родись красивой»
09.00 Истории в деталях
09.28 «Настроение» с Евгением Гришковцом
09.30 Т/с «Кто в доме хозяин?»
10.00 Х/Ф «Чудовище»
12.00 Т/с «Талисман любви»
13.00 Т/с «Новая семейка Адамс»
13.30 М/С «Приключения Вуди и его друзей»
14.00 М/С «Смешарики»
14.05 М/С «Принцесса Сисси»
14.30 М/С «Звездный десант»
15.00 М/С «Принцесса Тенко и хранители магии»
15.30 М/С «Охотники за привидениями»

- 16.00 Т/с «Сабрина - маленькая ведьма»
16.30 Т/с «Зачарованные»
17.30 Т/с «Комиссар Рекс»
18.30 Т/с «Кто в доме хозяин?»
19.00 Т/с «Моя прекрасная няня»
19.30 Истории в деталях

Ариг УС

- 19.58 «Настроение» с Евгением Гришковцом. Погода
20.00 Т/с «Не родись красивой»
21.00 Х/Ф «Развод и девичья фамилия»
22.00 Т/с «Отчаянные домохозяйки»
23.00 Т/с «Моя прекрасная няня»
23.30 Истории в деталях. Погода
23.58 «Настроение» с Евгением Гришковцом
00.00 Т/с «Части тела»
01.00 Т/с «Коварство гор»
02.00 Х/Ф «Беспокойный свидетель»
03.30 Т/с «Таксист»
04.55 Музыка на СТС-Байкал

ДТВ

- 09.30 М/Ф
11.00 Самое смешное видео
11.30 «Как уходили кумиры». Андрей Миронов
11.55 «Неслучайная музыка»
12.00 Телемагазин
12.30 «Карданный вал +»
12.55 Х/Ф «Непобедимые»
15.00 Т/с «Рыцарь дорог»
16.05 Т/с «Крутой Уокер»
17.05 «Каламбур»
17.35 М/Ф
18.30 «Как уходили кумиры». Андрей Миронов
19.00 Х/Ф «Море студеное»
20.55 «Неслучайная музыка»
21.05 Т/с «Крутой Уокер»
22.00 Т/с «Рыцарь дорог»
23.30 «Каламбур»
00.00 Т/с «Мафия»
01.00 Т/с «С.С.И. Место преступления Майами»
02.00 Т/с «Лас-Вегас»
03.00 «Карданный вал +»
03.30 Ночная развлекательная программа «Каприз»
04.30 «Осторожно, афера!»
05.00 Т/с «Святой дозор»
05.40 Х/Ф «Какая чудная игра»
07.10 Хит-парад самых пикантных интрижек Голливуда

• ОТДЕЛ РЕСПЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕСПЛАМЫ • 21-62-62 •

Пятница, 18

- Первый канал
- 06.00 «Доброе утро»
10.00 Новости
10.05 Т/с «Агент национальной безопасности»
11.10 «Доктор Курпатов»
12.00 «Малахов +»
13.00 Новости
13.05 Т/с «Талисман»
14.10 «Чип и Дейл спешат на помощь»
14.30 Д/Ф
15.00 Другие новости
15.30 Криминальная Россия. «Битва при Жигулях». 4.
16.00 Новости
16.20 Т/с «Близнецы»
17.30 Т/с «Веселые соседи»
18.00 «Пусть говорят»
19.00 Новости
19.20 «Понять. Простить»
19.50 Х/Ф
21.00 Поле чудес
22.00 «Время»
22.25 Х/Ф «Крепкий орешек-2»
00.40 Х/Ф «Ночь в баре Маккула»
02.30 «Замыкай круг». Концерт Криса Кельми
04.00 Х/Ф «Спасая Эмили»
05.40 Т/с «Дефективный детектив»
06.20 Д/Ф «Необычная рыбалка»

«РОССИЯ»

- 06.00 «Доброе утро, Россия!»
Канал БГТРК
07.15, 07.45, 08.45 Вести-Бурятия
08.15, 09.15 Вести-Бурятия (на бур. яз.)
Канал «Россия»
09.45 «КГБ. Легенды «Вымпела»
10.45 Вести. Дежурная часть
11.00 Т/с «Тайны следствия»
12.00 Вести
Канал БГТРК
12.30 Вести-Бурятия
Канал «Россия»
12.50 Т/с «Тайны следствия»
13.50 «Мусульмане»

- 14.05 «Вся Россия»
14.15 «Городок». Дайджест
14.45 Вести. Дежурная часть
15.00 Вести
Канал БГТРК
15.20 Вести-Бурятия
Канал «Россия»
15.40 «Суд идет»
17.00 Т/с «Неотложка»
18.00 Вести
Канал БГТРК
18.20 Вести-Бурятия (на бур. яз.)
Канал «Россия»
18.40 Т/с «Обреченная стать звездой»
19.40 Т/с «Волчица»
20.40 Вести. Дежурная часть
21.00 Вести
Канал БГТРК
21.45 Вести-Бурятия
Канал «Россия»
22.05 «Спокойной ночи, малыш!»
22.15 Т/с «Кровое зеркало. Театр «Конек-Горбунок»

- 00.20 Клуб «Театр+ТВ»
02.15 Х/Ф «Джуниор»

- Канал НТВ
07.00 «Сегодня утром»
09.10 Т/с «Как в старом детективе»
11.00 «Сегодня»
11.20 «Преступление в стиле модерн»
11.55 Т/с «Аэропорт»
12.55 Т/с «Золотые парни»
14.00 «Сегодня»
14.30 Т/с «Острог. Дело Федора Сеченова»
15.30 Т/с «Все включено»
16.30 «Обзор. Чрезвычайное происшествие»
17.00 «Сегодня»
17.25 «Кодекс чести»

- Канал БГТРК
19.35 Неоновый проспект
19.50 Новости без политики
Канал НТВ
20.00 «Сегодня»
20.40 Х/Ф «Астерикс и Обеликс: миссия Клеопатра»
22.45 Х/Ф «Робот-полицейский-3»
00.50 Т/с «Секс в большом городе»
01.50 «Все сразу!»
02.15 Х/Ф «Всем виноват рай»

- 04.10 «Кома: это правда»
04.35 Т/с «Как в старом детективе»
06.05 Т/с «Вавилон-5»

- Ариг УС
07.30 «Восточный экспресс». Погода
08.00 М/Ф
08.15 «Глобальные новости»
08.30 «Абитаурент-2006»
08.45 «Знаки зодиаки»
08.50 Наши песни
09.00 «Восточный экспресс». Погода
09.30 «СПИД. Скорая помощь», «Знаки зодиаки»

- 10.00 Х/Ф «Сумасшедшие гонки»
12.00 «Антология юмора»
12.55 «Жизнь, полная радости»
13.25 М/С «Ракетная мощь»
13.55 «Любовь и тайны Сансет Бич»
15.00 «Деньги на проводе»
15.35 «Жизнь с «УЮТОМ»

- 16.00 «Лабиринты разума»
17.00 «Новая жизнь Рокко»
17.30 «Победоносный голос верующего»
18.00 «СПИД: скорая помощь»
18.30 «Абитаурент-2006»
18.45 «Восточный экспресс». Погода
19.00 «Саша плюс Маша»
19.30 Т/с «Счастливы вместе»
20.00 «Такси»
20.30 «Восточный экспресс». Погода

- 21.00 «Необъяснимо, но факт»
22.00 «Дом-2. Новая любовь»
23.00 «Восточный экспресс». Погода
23.25 «Знаки зодиаки»
23.30 «Абитаурент-2006»
23.45 Фестиваль «Комеди-клаб». Финал
00.45 Рок-фестиваль «Нашествие»

Тивиком

- 07.00 Музикальный канал
07.20 Погода
07.25 «День за днем»
07.30 «Наш город» Информационная программа
07.50 «Близняшки-пятерняшки». Погода

- 08.15 Т/с «Пауэр рейнджерс»
08.35 «Радар-спорт». «День за днем»
09.25 Т/с «Солдаты-5»
10.30 Новости «24». П

#91(21331)

#31(487)

Суббота, 19

Первый Канал

- 07.00 Новости
07.30 Х/ф «Бенджи»
09.10 Играй, гармонь любимая!
09.50 Слово пастыря
10.10 Здоровье
11.00 Новости
11.10 «Смак»
11.30 «Фазенда»
12.00 Д/ф «Гражданские браки знаменитостей»
13.00 Новости
13.10 Д/ф «Август 91-го. Заговор обреченных»
14.10 «Кумиры»
14.40 Юрий Гальцев, Елена Воробей, группа «Экс-ББ» в концерте «Смех, да и только»
16.30 Х/ф «Звездные войны: Империя наносит ответный удар»
19.00 Новости
19.10 Д/ф «Богатые тожеплачут»
20.20 «Бисквит»
22.00 «Время»
22.20 «Фабрика звезд»
00.00 Х/ф «Планета обезьян»
02.10 Х/ф «21 грамм»

«РОССИЯ»

- 07.00 «Доброе утро, Россия!»
08.40 «Золотой ключ». Итоги тиража
09.00 Вести
Канал БГТРК
09.10 Вести-Бурятия (на бур.яз.)
Канал «Россия»
09.20 «Военная программа»
09.45 «Утренняя почта»
10.20 «Субботник»
11.00 «Вокруг света»
12.00 Вести
Канал БГТРК
12.30 Вести-Бурятия
Канал «Россия»
12.20 «Сто к одному»
13.10 «Комната смеха»

- 14.05 «Жаркий август 91-го»
15.00 Вести
15.20 Х/ф «Дачная поездка сержанта Цыбули»
Канал БГТРК
16.55 Телевизионная приемная
17.10 «Буряад орон». Художественно-публицистическая программа
17.35 Ко Дню авиации
17.50 «Родник тепла» Семейские. К 75-летию И.К. Калашникова
18.15 Прямой эфир с участием Президента-Председателя правительства РБ Л.В.Потапова

- Канал «Россия»**
19.00 «Место встречи» с Лионом Измайловым
20.00 «Кавказский пленник. Сергей Бодров-младший»
21.00 Вести
21.20 «Честный детектив»
21.50 «Субботний вечер»
23.45 Х/ф «Парк юрского периода-3»
01.30 Х/ф «Переговорщик»

- НТВ**
06.55 Х/ф «Робот-полицейский-3»
08.35 М/ф «А вдруг получится?», «Бабушка удава», «Привет мартышке»
09.00 «Сегодня»
09.20 «Дикий мир»
09.50 Т/с «Полицейский Кэттс и его собака»
10.20 «Смотр»
11.00 «Сегодня»
11.20 «Главная дорога»
11.55 «Кулинарный поединок»
13.00 «Квартирный вопрос»
14.00 «Сегодня»
Канал БГТРК
14.20 Телевидение специального назначения
14.35 Спорт-центр
14.50 Обретенное счастье
Канал НТВ
15.00 Т/с «Утесов. Песня длиною в жизнь»
17.00 «Сегодня»

- 17.30 «Женский взгляд» Эммануил Виторган
18.00 «Своя игра»
19.00 Т/с «Марш Турецкого-2»
20.00 «Сегодня»
20.35 Профессия - репортер
21.05 «Совершенно секретно. Информация к размышлению: секреты модельного бизнеса»
21.55 Т/с «Улицы разбитых фонарей»
23.00 Х/ф «В движении»
00.55 Х/ф «Хакеры»
03.00 Х/ф «Она»

- АРИГ УС**
07.15 «Восточный экспресс». Погода
07.45 «Абитуриент-2006»
08.00 «Неизвестная планета»
08.20 М/ф «Про бегемота, который боялся прививок»
08.45 «Любовь и тайны Сан-сет Бич»
09.30 «Антология юмора»
10.35 «Восточный экспресс». Погода
11.00 «Хит парад дикой природы»
12.00 Х/ф «Абсолютно правильные мальчики»
14.25 «Такси»
14.55 «Возможности пластической хирургии». «Жизнь с «ЮТОМ»
15.50 Т/с «Стервы, или Странности любви»
17.00 «Измени свой мир»
17.20 Погода. «Знаки зодиаки»
17.25 Фигли-Мигли
18.00 «Клуб бывших жен»
19.00 «Няня спешит на помощь»
20.00 «Абитуриент-2006». Погода
20.20 «Знаки зодиаки»
20.30 «Деревня дураков»
21.00 «Необъяснимо, но факт». «Жизнь с «ЮТОМ»
22.00 «Дом-2. Новая любовь». Погода
23.00 «Комедии-клуб». Погода
00.00 Т/с «Счастливы вместе»
00.30 «Дом-2. После заката»

- ТИВИКОМ**
01.30 Т/с «Семейка Адамс»

- 07.00 Музикальный канал
07.20 Погода

- 07.25 «День за днем»
07.30 «Наш город»
07.50 М/с «Дуг»

- 08.15 М/с «Геркулес»
08.40 «Сам себе хозяин» с А. Кушнаревым. Погода

- 09.05 Д/с «Водосвинки». «День за днем»
10.00 «Кубинский аэроклуб»

- 10.30 М/с «Симпсоны»
11.30 «Очевидец» с С. Ростом.

- 12.30 «Дети Дюны»
13.30 Новости «24»
13.50 «Криминальное чтиво»: «Смертельная профессия»

- 14.30 Д/ф «Отражение»: «Каторжанки»

- 15.30 Х/ф «Зеленая миля». Погода. «День за днем»
19.30 «Криминальное чтиво»: «Смертельная профессия»

- 20.00 «Естественный отбор»
21.15 Х/ф «Умереть во имя». «День за днем»

- 23.35 Д/ф «Секретные материалы «холодной» войны: война под водой»

- 00.35 «Экстремальная магия»: «Винная бочка»
01.05 «Плейбой» представляет... «Городские секс-леди»

- 02.15 «Плейбой»: «Бухта страсти: где ты был всю мою жизнь?». Погода

- СТС - «БАЙКАЛ»**

- 06.00 Х/ф «Формула Эдема»
07.35 М/ф «В лесной чаще»
07.55 М/с «Пиноккио»
08.20 М/с «Смешарики»
08.30 М/с «Флиппер и Лопака»
09.00 Лучшие программы улицы «Сезам». Погода
09.30 М/с «Приключения полевого мышонка»

- 10.00 М/с «Том и Джерри»
10.15 Х/ф «Гений»
12.00 Хорошие песни. Погода

- 14.00 Снимите это немедленно
15.00 Фильмы производства ВВС. «Прогулки с пещерным человеком»

- 16.00 Истории в деталях
16.30 Т/с «Улицы разбитых фонарей»: «Погоня за призраком»

- 17.35 М/с «Том и Джерри»
17.50 Х/ф «Обмануть всех»
19.50 Т/с «Моя прекрасная няня»

- 21.00 Х/ф «Здравствуй, сестра!»
23.00 Хорошие шутки

- 00.00 Скажи на СТС-Байкал
01.00 Х/ф «Помни»
02.55 Х/ф «Всплеск»
04.40 Музыка на СТС-Байкал

ДТВ

- 10.00 Т/с «Напряги извилины»
10.55 Для милых дам

- 11.25 М/Ф
13.20 Х/ф «Дом на Турецкой улице»

- 15.30 «Как уходили кумиры». Фаина Раневская

- 16.30 Шокирующая документалистика. «Домашние монстры». 1 с.

- 17.25 «Время - деньги»
17.55 Х/ф «Непобедимые»

- 20.00 Самое смешное видео
20.30 «Осторожно, афера!»
21.00 Шоу рекордов Гиннесса

- 22.00 «Чемпионат анекдотов»
23.00 Х/ф «Последний из монголов»

- 01.05 Т/с «С.С.И. Место преступления Майами»
03.05 Шоу рекордов Гиннесса

- 04.05 Ночная развлекательная программа «Девушки в бикини»

- 04.35 Х/ф «Блэк Джек»

- 06.15 «Как уходили кумиры». Фаина Раневская

- 07.00 Т/с «Напряги извилины»

- 07.50 Высокая цена славы

- 08.20 Музыка на ДТВ

• ОТДЕЛ РЕСПЛАНИ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕСПЛАНИ • 21-62-62 •

Воскресенье, 20

Первый Канал

- 07.00 Новости
07.10 Х/ф «Подранки»
09.00 Армейский магазин
09.30 «Кряк-бригада». «С добрым утром, Мики!», «Дональд Дак представляет»
11.00 Новости
11.10 «Непутевые заметки»
11.30 Пока все дома
12.20 «Ералаш»
13.00 Новости
13.10 «Великие династии: Голицыны»
14.20 Х/ф «Командо»
16.00 Новости
16.10 Спецрасследование. «Таксистская мафия»
17.00 Х/ф «Отчаянный»
19.00 «Мелодии и ритмы зарубежной эстрады по-русски»
22.00 «Время»
22.20 Х/ф «Плохая компания»
00.30 Футбол. ЦСКА - «Спартак» (Нальчик)
02.30 Х/ф «Умереть некогда»
04.10 Х/ф «Генезис»

- НТВ**
06.30 Х/ф «Астерикс и Обеликс: миссия Клеопатра»
08.10 М/ф «Зарядка для хвоста», «Как лечить удава»
08.30 «Сказки Баженова»
09.00 «Сегодня»
09.15 Т/с «Полицейский Кэттс и его собака»
09.40 «Их нравы»
10.25 «Едим дома!»
11.00 «Сегодня»
11.20 «Top gear»
11.55 «Счастливый рейс»
13.05 «Растительная жизнь»
14.00 «Сегодня»
Канал БГТРК
14.20 Новости без политики
14.30 «Родник тепла». Семейские

- Канал НТВ**
15.00 Т/с «Утесов. Песня длиною в жизнь»
17.00 «Сегодня»
17.30 «Один день. Новая версия»
18.10 «Своя игра»
19.00 Т/с «Марш Турецкого-2»
20.00 «Сегодня»
20.40 «Чистосердечное признание»
21.15 «Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю»
21.55 Т/с «Улицы разбитых фонарей»

- 23.00 Х/ф «Приключения Плуто Нэша»
00.50 «Pride. Бои без правил»
01.20 Х/ф «Селена»
03.55 Х/ф «Поля смерти»
06.05 «Неприкасаемые. Подлинные истории»

- АРИГ УС**
08.00 «Неизвестная планета»
08.25 М/ф «Как казаки в футбол играли»
08.45 «Любовь и тайны Сан-сет Бич»
09.30 «Антология юмора»
10.30 «Абитуриент-2006». Погода. «Знаки зодиаки»
11.00 «Пираты»
12.00 Х/ф «Сватовство гусара»
13.30 М/ф «Страшная месть»
14.25 «Благая весть»
15.00 «Дикие дети». «Жизнь с ЮТОМ»
16.00 «Стервы, или странности любви». «Знаки зодиаки»
17.00 Такси
17.30 Х/ф «Большая гонка гонки»
19.00 «Школа ремонта»
20.00 «Абитуриент-2006». Погода

- 20.20 «Знаки зодиаки»
20.30 «Москва. Инструкция по применению»
21.00 «Кандидат» с В. Потаниным
22.00 «Дом-2. Это любовь»
23.00 «Комеди-клуб». Погода
00.00 «Счастливы вместе»
00.30 «Дом-2. После заката»
01.00 «Секс» с Анфисой Чеховой
01.35 Т/с «Семейка Адамс»

- 08.15 М/с «Геркулес»
08.40 М/с «Переменка»
09.05 Д/с «День за днем»

- 10.00 «Автомобиль и время»
10.30 М/с «Симпсоны»
12.00 «Жить вкусно с Джейми Оливером»

- 12.30 «Десятое королевство»
13.30 Новости «24»

- 13.50 «Военная тайна»
14.30 Д/ф «Роскошь без прикрас»: «Верту»

- 15.30 «Честная игра»
15.45 «Камера кафе»
16.05 «Невероятные истории» с И. Дыховичным

- 17.05 Х/ф «Умереть во имя». Погода. «День за днем»

- 19.30 «Неформат». Погода
20.00 «Естественный отбор»
21.15 Х/ф «Джокер». Погода. «День за днем»

- 23.10 Д/ф «История гладиатора»
00.10 Х/ф «Скрытая угроза»
02.00 Х/ф «Нахал»

- СТС - «БАЙКАЛ»**
06.00 Х/ф «Ровно в три»
07.25 М/ф «Стрела» улетает в сказку»

- 07.55 М/с «Пиноккио»
08.20 М/с «Смешарики»
08.30 М/с «Флиппер и Лопака»

- 09.00 Лучшие программы улицы «Сезам». Погода

- 09.30 М/с «Приключения полевого мышонка»
10.00 Х/ф «Миллиарды Бэйли»

ХАДАРАН ОМОЛЁОР ЭДЕЭТЭЙ ХОЛО БЭШЭ ХУДАРЫА...

ЗАГАНАШАН
Дайнай ба ажалай ветеран
И.А.ГИНЕЕВТЭ
зориулагдана

Баабай манай загаашан
Баян Байгаль даалдаашье,
Бурялан урдадаг
горхондоошие,
Багахан нуур соошибе
Бариха, агнаха дуратай.

Үнанай нэмэж захалхада,
Үнтажа, хэбтэжээ болижо,
Үглөөгүүр эртэ бодожо,
Үдэ хотогоо гаража,
Өфөрынгөө Корсаково ошодог.

Оройшог үдэшэлэн болоходо,
Онгосодо гоёхоноор нуужа,
Олтирг хурэтэр татажа,
Одоошибе гульмээз табижা,
Омогтой гэдэргээ бусадаг.

Хойтуурны, урудуурны
агнахадаа,

Хажуугаарнь тойрон гарангүй,
Хара үнажа орхингүй,
Хамнай тоонтодо зогсожо,
Хонохөшье дуратай болодог.

Үүр хираанаар гарагадаа,
Үглөөнэй тунгалаг агаархаа,
Урдажа байжан горхонгоо,
Ургажа нууцан хулааныаа
Урматай зосоонь болодог ха.

Омоли, булуусгай, гутаараар,
Алгана, хоолимтой,
Сурхайгаар,
Олон мэнэхээз дүүргэхэдээ,
Олзотой, загаахатай харихадаа,
Одоошибе нуужа амардаг.

2001 он.

АЯМА ХАЛУУНДА
Халуун энэ намартаа
Хударын голдо амарбаб.
Хара үнанай эрьеэрн
Хүхэ, ягаан сэсэгүүд соо

Хүншүү үнэртэй агаараар
Хүндэй сээжэ зүрхөөрөө
Ханаажа сэдьхэлээ амисан
Харижа гэдэргээ бусабаб.

Халуун бүгшэм зунай үдэр
Хото городто хахама хүндэл.
Хударын голоор, Байгалаай
Эрьеэр

Халима дүүрэн тунгалаг агаар.
Хайшаашье хара тойроод,
Хангай наийхан дүхийн үнэр
Халуунай ами буураанал,
Хүнэй досоо сэдьхэл
Сэбэрлэнэл.

Нүүдэртэшье оронгүйгээр
Налхитайшье, намжар
Намдуушье байг,
Нэвшээлтэй нэриуундээ амисажа,
Аяма зунай үдэрнүүдтэй

Аахираад абаахашье болоходоо,
Аамар-аамар ахилгаар
Амаран нуужа, амияа абажа,
Аашалан зүрхөө дараахаш.

ШУБУУД
Ааяма халуун зунай үеэр
Агаарын хододоо нэриуюн,
Нэвшээлтэй,
Алтан хараасгай алдангүйгээр
Айдань бусажа уранхайлдаг
Заншалтай.
Хүдөөгэй хара ялагар хараасгай
Хүнөөр хамтаг байрладаг хадаа,
Хөөрхэн дальбарануудаа
Тэжээлэг хадаа
Хүүен ниидэжэ, хурсаар
Ауулан ажаллана.

Сонхоор хараадаш үргэлжэ,
Сагаан сэдьхэлтэй сахали
Шубуудай
Мандажа гараан
Наратайшье байг,
Маната зунай үглөөгүүршье
Байг.

Сэнгээжэ, ниидэжэ
Эрьеедэхэдэн
Шанга-шангаар
Хаагалдахадань,
Манай зоссоо дулааханаар
Узүүлнэ.
Мунөөшье мартуулангүй
Нанагдана.

Июль, 2006 он.

Светлана МАХАЧКЕЕВА,
Багшын ажалай ветеран,
поэтесса, Буряадай Уран
Зохёолшодой холбооной
Гэшүүн.

2006 оной августын 7.

Наандаа оруулжа, эльгэ зүрхөө
нимгэржэ, мунёэ болоходоо,
юундэбдаа, тэрэхэн танигдаагүй
үзүүлэхэн хүгшээдэйн шарайгаар
бүхын буряад арад зонийнгоо
хүгшоониртэй доро дохиго дурдмын
хүрээгээ.

Зүй даа, эжинэрний хонишод
байгаа, хайшаа ошохобши?

Монгол туургатаа арад зон анхан
сагнаа наашаа гансал табан хүши
муулж, гайхалдажа, нонирх
хожо, нүгөө талаарын хэлэхэдээ,
наажаал эхэнэрий энэ олонийн
дундаа илгэжэй байжнаа аашалжа
байхадан аягийрхэжэшье хараха
юими.

Зүйгаар... зүгөөр... энэхэнх эх

нээвэрийн гэмэлхээ, гомодкоохойо

бүяарайди. Гэмэлхынгээ орондоо,

оир зуурашиг наа, зүрхэ

сэдьхэлээ нимгэржэ, зон оло-

нуйгоо заминийн гүн сооноо

алдангүй абажа ябанан заршам-

таа хайхан заншал, заабариниен

зубхи хурсаа нюдоор хаража

шадаа наамнай, зулги наихан

зунай сагтаа неөрөөг буряад тала

руугаа ошожо ябанан энэхэнх

хүгшээдэй энээндээ ятарааш

байсан гээшэб!. Тойроод байжан

энэ тэрэх ургамал ногоо, талын

сэсэгүүдэй шэншэхэ, эльбэх юм

(мэнэхаяхан автобус соо ашанар-

зэнэртэйнгээ магнай-толгойн

үнэрэдэж байжандал). Дүрбэн

шулуун ханатай городой умхай

гэр соо түрмэдээ адли байж

байжан хүндээ энээн бурханай

жаргалай орондол адли үзэгдэнэ

ха. Зүрхэн соогоо, зүдэн соогоо

уни уданай хүлээж байжан наан

бодоолоо одоо гээшээ бэлүүлбэ

х!

... Байтараа, хэбтэжэ хульбэржэ

абаан хүгшэмнай тэндээ

нүүж, бидэниие танихашьгүй

ад. «Залуушул, наашаагтгай дээ

дүтэлгэти, би таанаднаа нээжүүм

наанадыг гээшээ. Шобободи.

«Зай, буряад залуушул бай-

гаад, хэр зэрэг нюотагайнгаа та-

лайдын ургамал ногоо мэдэхэ

гээшэбта, хэлэгтийг дээ

нэн түрүүлэхэндээ

байжан! Тээдээдээ

байжан! Арад зондоо хүндэгүй,

тоогдохогчийн болошоо хэлэн

гэжэ байжад байна да? Яаха

боловнибиди? Мэдэхгүй...

Ая ганга.. Юундээ энэхэнх

ургамал тухай бэшэб гээшебид!

Өөрөөшье мүртэй ойллогонгүй.

Зарим нэгэн манай янатаанай

мэдэхэшье гээ, тоохошьгүй ад

ад, мэдэхээ заримая хойноноон

хоноор дахажа, юумэ мэдээшэ

шэнгийн болоо, энэхэнх удан-

гүй! Ая ганга яа, яа, яа, яа,

яа, яа, яа, яа, яа, яа, яа, яа,

я

10.08.2006

БУРГАД ҮНЭН

№ 91 (21331)

Уран

12

Дүхэргүй

Цыдын Цырендоржиев

723

№ 31 (487)

(Эхинийн 88-дахи дугаарта).

Гансал хүгшэнэймни хэлэгшэхайшаа юм ааб? Юун гээс нэм? «Ёнотой дуран гээшшени ямаршье юумэнтэй эбсэхгүй. Юушье хэжэ, хайшаашье ошожо магад. Ёнотой дуран гээшшени хомор зүйл! Тиймэнхонсоно!» - гэж ямар бэ даа хэлэшгүй гүнитгайгаар хэлээд, хормой соогоо нюураанюун уйлашаныень Дугдан элээр наанаа. — Хари, жаадаа ехэ, энэнь хайшаа юм ааб? Дуран? Юундэ минийн басаганай заяанда тудаан юумэн бэ? Ай даа!»

Дугдан яхаяашье, хээхээшье ойлохоёо болёод, морин дээрээ хүдэлхээшье болин, бодолдоо абана.

«Зай! Игэжээ байнгүй. Одондо ошожо, байнаа хөөрэхэй байна. Үнэн дээрээ Одон бидэхоёр ёстой худа болоно бэшшади? Миний хүгшэнэй хэлээшны зүб юм наан, басаган хүбүүн хөөрнэй тэрэ... дурлаа бэшшад! Ошожо, үнэн сэхээхөөрэлдэхэй байна даа!»

Игэжээ бодоходоо, Дугдан ишээг бага наанааг амараа янзатай. Тэрэж жолоогоо сутгуулжа, моринийгоо ама татаад, эмээл дээрээ лаб нутгаад, Одонтон тээшэхээ шатаруулба...

Харин Одонтон тээшээ ошонон нүгээ харгыгаар хазаартай мори унаан, буу үргэлэн бүлэг хүнүүд ехэ тужын нүгээ тээгүүр хайлгажа ябаба. Тэдэнэрэй милиционернүүд байные гансата обеэрхоор байба. Дундан Шодобой Хатюун хаарал хара мори унанхай абыяастайгаар гүйгэн. Нюдээз хүрэлган, урдаа сэхэ шэртээд, ууртай янзатайгаар хирэ болоод лэ, мориёо шабхуурдаа юм.

Удандгүй тэдэнэй хүрэжэ ерэхдээн, сэргээнэй уяатай мори хүтэлээд, хүнамаг тээшээ ошожо ябанаан үргэн нууцан харагдана. Ерэжэ буугаад, хорийдо моридоо уяд, хүнүүдээши, тишишний хүдэлгэн, слалаа гаргахаа зуураа, тэдэгэр тээшээ алхаладаба.

Гэртэ оржээ эхилхэдэн, хойморто татаатай аягын шэрээн хажуудаа Дугдан Оdon хоёр нутгийн, ехэ шухал хөөрэлдэхээ хэжэ байнаа хэбэртэйнүүд байба. Гэрэй эзэн нуурихаа бодожо, хүлеэгдээгүй айлшадаа утгажа, аягын шэрээн саанаа гаража нутгийн уриба. Тэдэнэй хубсанаяашье тайлангүй, бурханхай адисшье абангүй, дороо дайралданаа хандалинууд, оронууд дээрэ нутгийн ушшадаа дахин дурдаад, гарсаа дэлгэнэн урихадан, бишыхан, онигорхон нюдэнүүдээ Оdon дээрэ тогтоон, Хатюун бадашба.

Шинийн сай уужа ябахаар тиимэ сүлөөтэй зон бэшбэди! Хүбүүншил алими?

Би ханаанаа мэдэхээ гээшшиб? Мунёөсагтаа үхижүүд эхэ, эсэгынгээ үгэ дуулажаяа болинхой бишүү! — гэжэ Одоной харуусахадан, Хатюун нюдэнүүдээ бүри ониилгэн, бүри шэруүнээр аашалхаяа нэдэжэ байтараа, Дугданийн харахадаа, нюдээз нээжэ, гэр соогуур халтаа ябуултаад, гэнтэ тогтоожо, үгэндээз таанал хэлээ.

— Хүрээ болоо! Ой соогуураа бандидуудые тэсэхэмнай! Хүбүүнэйнгээ гэртээ ерээ наань, манда, намдаа дуулгаагүй наа, ши өөрэе бандит гээд тоогдохоо!

— Ойлгостойд даа! - гээд, Одоной хүлээн зогсоходон, Хатюун аймшагтайгаар харахые оролдон, Одонийн шарайшалаад, бүх дээрэхи ташупур буугаа гансатаа ойлохоор захасаагаад, Дугданаа наймнарангяар хандажа, нялуун гэгшын хоолойгоор дуулгарба.

— Дугдан ахай, хэр байнат? Басаганайтнын бэе махабад лагшан тайбан гү? наяар танайда айлшалхаа наанаан байна! — гэжэ байгаад арзаганаадан, Дугдан

ЭЖЭЛ МУШЭД

(Туужанаа хэхэг)

шүдэнэйнгөө гэнтэ үбдэхэн мээтээр уршагад гээд, юншье гэбэгүй. Зай, мунёө дээрээ баяртай! Маанад, эндэ нэгэ газар шалгахамнай. Аюшын бурлагай тэндэ... — гээд, гаража ошонон хойнон, Дугдан Одон хоёр урдаа урдаа харалсана.

— наанаагаа бүз зобогты! — гэжэ Одоной хэлэхдэн, Дугдан улайшаба. — Мунёөдэр тэдэйн уулзахагүй гэлсэнхэй. Бата угы байнаа хо юм. Улайха юумэн угы даа! Хүбүүн басаган хоёртнгоо хайхан мэдэрэлын гамнаа, хамгаалаагүй наа, эхэ, эсэгынгээ уялга дүүргэхэгүй бэшшади? Тиймэнхээ тамины намайгаа урдижэ, хөөрэлдэхээз ерээт, наинтаа даа! Бэе бэе ойлголсоо ёнотойбди.

— Зүб хэлэнтэ! — гэжэ Одонийн халуунаар дэмжээд, Дугдан сайнаа нэгэ бага балгаад, шэрэхээ халта холо боложо, аршуул, гаанаа нуулижа гаргаба. — Одон, саашадаа юн блохон гээшбэ?

— Тэрэ уулзалаа дээрэ хэлэгшэн болох бэшшадаа, — гээд, Одоной гүнхышахадан, мишишье басагандаа иимэл хуби тудаа болон даа гэжэ Дугдан элээр ойлгобо.

— Жаадаа ехэ... Яхыншье аргагүй юм гээшэ гү? Юуншье гэхэн саг гээшбаа даа? Аха, дүү, эсэг, хүбүүн — илгаагүй урдаа урдаа буу тодхоко. Миний хоёр хубууд жгэндээрэн шэнги тэрэ Хатюунин даханабди гэнэл даа! Юуншье болох юм ааб даа?

— Бүх хэлэгти! Юунэйшье туладаа зоний коордоно яна хайтан большевигүүд бэ? Энэ үймөн хуймааннаа олонюн юумэндийн алга юм бэшшадаа? Энэ няльхай Хатюун лэ юумэ олоо юм аабза. Тээд манад? — гэжэ хэлээд, банаа тамхияа носоохоёо түхээржэ байтараа, Одон гэнтэ толгойгоо үргэжэ, Дугданаа хандада.

— Угы, энэ Хатюун ханаанаа уулзадаг газарыен мэдэхэ болоод ябандаб?

— Хари... Манадай мэдээд байгаа хада, Хатюунайшье шэхэндэ энэ нонин хүргэх шолмонууд байгаа бэшэ хо гү даа?

— Хареэ хари... Тээд манад тэдээндээ дуулгахаа болоно бэшшади?

— Тийгэнэбди. Тээдханаа уулзваа наань, аюулгүй гээшбэ? Энэ Хатюун гэжэ бузарайши шэхэндүүд тойроод дүүрэн бэшэ юм гү?

— Тиймэ даа! Энэхэн багаар айхабтар бэрхэ шүдхэр байшоо бишүү.

— Зай, үгээс ойлголсоондоо айхабтар сэдхэлээ хананги байнаа.

— Нюусаар неесөөршье наа, эдэнэйайл болгохо, тийгээд ондоо тээшэн ябуулха гэлсэбэди. Хадаа табихаа үдэрьетнай гаргабади. Түрүүн ламанархаа нутгийн наанадаа урдигаа болоо. Зай, битний ябандай...

— Энэ хэлсээшэмнай та бидэ хоёрхоо бэшэ шэхэтэйшие амитаадаа дуулгагдаа ёногүй. Зүбгүй даа? — гэжэ Одоной дурдаахада, «Зүй!» гэхэн шүүгээр дохижогоо, дэгээс үмдэжэ, Одонор үдэшгэдэн, Дугдан газаашаа гараба.

— Газаа гарахадан, зүүн тээшэн харлажа, бороогийг үүлэн сугларжа байхадал гээбэ.

— Бороо орохонь бэшэ гү? Халта манайдаа айлшалаад, бороог үнгэрээд ябаха байгаа бэшшага? — гэжэ Одоной дурдаахадан, Дугдан марганаан янзатай тэнгэри өөдэх харан, харан байнаа шийдэжэ, яданяаар аад, батаар хэлээбэ.

ташуураараа сабхиингаа түрии сохисогоон зогсбо.

— Хари... Субаяа ганзагадаа хэнгүй гарашоо. Зай, яхаб? Бараг юм бэшэ гү даа? Гэр руугаа битний ябандай даа! Энэ нууцанашаа ябуулаа нааттай дээрэ байхаа хаш. Юундэ мунёө болоторь байланат? — гэжэ Дугданаа дуулгархадаа, Одон доодынгүй бодлондуудаа янзатай мицэрээд, нууцанашаа гарнаа айшанайнаа мориний жолоо тодожо абаад хэлэбэ. Басаган наамган хоёртнгоо оржээ байхадаа юн бодогдоо, моридоо байлгажа, Дугданаа дуулгархадаа, Хатюун ябандай ябуулаа шэртэн...

— Хандамаа, басагаяа асараад, өөрхөөн сэхэ нурая: эдэ бүгэдэн тухай юн гэжэ наанадаг юм? Зай, унаа нюдэн боложо байнгүй, ошоод басагаяа абаад ерэлши!

— Басаган наамган хоёртнгоо оржээ байхадаа юн бодогдоо, моридоо байланат? — гэжэ Дугданаа дуулгархадаа, Хатюун ябандай ябуулаа шэртэн...

— Хандамаа, басагаяа асаад, өөрхөөн сэхэ нурая: эдэ бүгэдэн тухай юн гэжэ наанадаг юм? Зай, унаа нюдэн боложо байнгүй, ошоод басагаяа абаад ерэлши!

— Баярмаа, маанадтаа сэхээз хэлэдэй: хэн шиний зурхэ сэдэхэдэд дүгэ, энэрэлтэй байнаа! Ори гансаа басаганайнааал хэлэхээр болохобиди. Зай, басаган, хэлэдэй...

— Баярмаа, маанадтаа сэхээз хэлэдэй: хэн шиний зурхэ сэдэхэдэд дүгэ, энэрэлтэй байнаа! Ори гансаа басаганайнааал хэлэхээр болохобиди. Зай, басаган, хэлэдэй...

— Баярмаа шад улаан болоод, нюураа альгандууд соогоо нюун, нүдэгээ. Тийгээдэй ошохогийг байгааш. Хатюун бүхэли сэргэ дахууланхай шамайе бэдэрэй. Дээрэээз заал хaa таанадые усадхагийг гэхэн зарлиг буугаа юм гү? Тиймэнхээ, ши, намтай яба! Харин таанад Батын баабайндаа ошоод, хадаг табихаа юмзее бэлдээд, манайдаа түргэн ерэг дуулгагты! Тийм, тийм! Маанад хэлсээд байгаа юмдид. Бушуу түргэн ябажа, ошохынтоо хажуугаар таанадые болгоомжийт ябагты! Зай, хоёр тээшээ тараа!

4.

Үүр хираалжа эхилбэ. Булай амттайгаар шомшорон унгажа хэлтээн Баярмаагайгаа толгой дороо гараа болгоомжийгоор абаад, шэмээгүйгээ бодожо, Бата нэмээхэн газаашаа гараа боловсруулж, моридоо газаа боловсруулж, нээгээдэй шээдээд, алиханаар аад, огсомоо хэлэбэ.

— Би мунёө наяа Одонохийн ябандай! Одон бидэ хоёр та хоёртнгоо нийлүүлж, бурханай шүүнээдэй ябандай шамийн дээрэ! Одон Батын ябандай газар — миний нютэг, хэхэн хэрэгтнэй — миний хэрэг болохо. Иимэл даа...

— Би мунёө наяа Одонохийн ябандай! Одон бидэ хоёр та хоёртнгоо нийлүүлж, бурханай шамийн дээрэ! Одон Батын ябандай газар — миний нютэг, хэхэн хэрэгтнэй — миний хэрэг болохо. Иимэл даа...

— Би мунёө наяа Одонохийн ябандай! Одон бидэ хоёр та хоёртнгоо нийлүүлж, бурханай шамийн дээрэ! Одон Батын ябандай газар — миний нютэг, хэхэн хэрэгтнэй — миний хэрэг болохо. Иимэл даа...

— Би мунёө наяа Одонохийн ябандай! Одон бидэ хоёр та хоёртнгоо нийлүүлж, бурханай шамийн дээрэ! Одон Батын ябандай газар — миний нютэг, хэхэн хэрэгтнэй — миний хэрэг болохо. Иимэл даа...

— Би мунёө наяа Одонохийн ябандай! Одон бидэ хоёр та хоёртнгоо нийлүүлж, бурханай шамийн дээрэ! Одон Батын ябандай газар — миний нютэг, хэхэн хэрэгтнэй — миний хэрэг болохо. Иимэл даа...

— Би мунёө наяа Одонохийн ябандай! Одон бидэ хоёр та хоёртнгоо нийлүүлж, бурханай шамийн дээрэ! Одон Батын ябандай газар — миний нютэг, хэхэн хэрэгтнэй — миний хэрэг болохо. Иимэл даа...

— Би мунёө наяа Одонохийн ябандай! Одон бидэ хоёр та хоёртнгоо нийлүүлж, бурханай шамийн дээрэ! Одон Батын ябандай газар — миний нютэг, хэхэн хэрэгтнэй — миний хэрэг болохо. Иимэл даа...

— Би мунёө наяа Одонохийн ябандай! Одон бидэ хоёр та хоёртнгоо нийлүүлж, бурханай шамийн дээрэ! Одон Батын ябандай газар — миний нютэг, хэхэн хэрэгтнэй — миний хэрэг болохо. Иимэл даа...

— Би мунёө наяа Одонохийн ябандай! Одон бидэ хоёр та хоёртнгоо нийлүүлж, бурханай шамийн дээрэ! Одон Батын ябандай газар — миний нютэг, хэхэн хэрэгтнэй — миний хэрэг болохо. Иимэл даа...

— Би мунёө наяа Одонохийн

Үрэ добротолго хэжэ, яашье болохогүй. Зүгээр урбанхай, болинхойен элирүүлжын тулада хэрэглэхэд болох байна. Зай, энээндийн нийнаар бодожо үзэх шуяла. Нийнаар... Хүтэлбэри дүүрэн соонь гартаа абаагүйдэ бүтэхээ болёо. Тийгээ даа! Сандаандаа найдал, үнжэөөрөө, налаа.

Түрүүн ябанан хүбүүдэхэжгэй засадаа орошио гэлсэнэ нэн гү? Дан найн бэлэдхэлгүйгээр ябашоо. Шадаа хаа, хильн саана гарахади, угтыгаа, угтыгээдябажа болохогүй. Яагаа нийхан үглөө мандажа байна гээшб!»

Араданы нийшээндэл хүнгэжэн нашаганаан дуулдаад, гэдэргээ эрьеэдэхэдэн, нүүнин дуранхаа, хөөрөлдөөнхөө бүри гоё болошоонон, бүри абылястайгаар өөр тээшээ Батын татажа байнаан эндэлхэйн шэмгэ садхаланаар аадлз, ямар бэдэа эшмэхий, мэхэйгээр нүнжан, Батын сэдэхэл соо амттай үбшэн бии болоод, бидэх хоёр хэзээдэшье хахасаха ёногүйди гэхэн бодол хүбүүнэй зосоо түрэбэ. Урдаа урдаанаа даб гэлдээд тэдэг тэбэрийдээ.

Тийхэдээ хайшаашье, хүнгэн онгосаа дээрэе ниидэжэ ябажандал мэдэрэдэ аблана. Урихан, үнжэгэн нийшээн тэдэнэрые энхээрэн, ниидэсэнь бүри амттай, дэлсээхэзтэй болонон мэтэ. Тэрэл зуураа нүүнингөө мангартыа мэдэрэльсэе ханажа байнаан бэенүүдэнын бэе бэедээ жэгтэй хүсөөр татагдан нялдажа, тэрэ нүүнинь мангарт үргэлжлэхэн шигни...

Тэдэх хоёрой нэгээ ороод харан гэхээн, Хүртэйн дабаануудай шанхаа оройдо харланан хүбшын үеэ углазатуулан гэрэлтүүлээд, углөнэнэй шэдитэ нийхан наран гарахаяа эрмэлзэжэ байба.

— Наран, нарар, гарыш! — гээн оог басаганай нийхан мангартыа байнаан хоолойноо гаралаа, тэрэ хүбөөгэй хойноо замбийн гүн соо хаяа багаарын тамаран байнаан нэмжэ үүлэнүүдэхаягаар наадан, наранай алтан сахариг огсомоор тэгүүлэн гаражаа ерэбэ.

Энэ нийхан шэдийн хойноо адалган, бэе бэедээ энхэрэгнээр нэнгэн зогсоон мэдэрэл дуранхаа ногтонон хүнэй уринэр бэрхшээл, гунигаар, муу муухайгаар, голкорол гашуудалаар дүүрэн дэлхэйн оршонноо ойро зуураа соошие хаань холодожо, инаг дуранайн нийлэнэн үглөө онсо болгонон мэтэ байгаа бэлэй.

Араданы хүнэй ханяахада, инаг хоёр залд гэн эрьеэдээ. Дугдан ухаар дүүрэн нийдэнүүдээ аршангүй, тэдэнэрые харажаа байнаан, дорноо - сээжийн гүн соохoo ерэнэн нутшарал зрын онсо хүсөөр даража, номгоноор, аалиханаар дуутархые орлодон, иигэжэ хэлэбэ.

— Мухануудын! Иигэжэ түбэн нийн амитадай харахагүйгээр байхые орлодогты! Тэрэ бузар Хатюун юун болооб гэжэ дуулахадаа, одоол хумхаархаа байха. Мүнөө тэрэ Базарханийне бариха хэрэгтэ хабадалсажа сүлөөгүй хаш. Тэд иигэхээр сүлөөтэй болох юм ааб даа. Тиймэнээ та хоёр саашадаа яажа байха тухайгаа бодохо болонот. Та хоёройнгоо амиды үлэхын түлөө, аша зээнэрээ харахын тул Одон худаа бидэх хоёр юушье хэжээр бэлэндид! Аханарши, Баярмаа, бий болох. Тиймэнээ тиймэндээ буулгаад, дээдээ уралаа хазасагаан, Баярмаагаа уриханаар тэбэрийн, сарай дороо оруулба. Шэрээ дээрээ ошожо нүүн хойноо хамганийнгаа бэе сула эльбэсэгээн, иигэжэ хэлэбэ.

— Баярмаахамни, хадам баабай зүбхэлэн. Бишни шийдхэхэолон хэрэгтэйб. Зүгээр шамайгаа эндэ орхихогүй. Тайга соо эрхим газар бии. Тэндэл аюулгүй байхашдаа. Ойлгоно губши даа?

— Би ойлгоно! Шиннийнгээхэ гэные хээд ябахаб гэжэ үгээс угэнбэ. Тийгээгүй наа, амиды үлэхэ, болихомийн нийжэгтэй болошоо гэжэ ойлгоно. Ши бу марга! Бишни хуу ойлгонооб!

Тэбэрийдэхэн зандаа үшее нэгэ бага нүүгээдээ. Дугдан Хандамаа хоёр эрхэдээн, дээдэхэлдэн утажаа, тухээрэгдэн шэрээдээ нүүлгэбэ. Эдээдээ дуулгэхэдээ, Бата гүнгитайгаар мийнэрэн, ехэл бэшээрхэхэн хэбэртэйгээр дуутаргаа.

— Баабай, эжэ! Хүндэл адляар ябажа шадахагүй байнаадаа үшее дахин доро дохин, хүллийг гүйгаад, эндэ удаан байжа бирахагүйди. Баярмаагаа абаад ябаха баатай болоноб гэжэ хэлэхэндэнаатайб. Түрүүшын үдэрнууд миний баабайндааше үнгэрхэ аргагүй яланшье харатай гээшбэдэа! Тэднананаб: бүхэли наан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хоргодож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэлхэн янзатайгаар ханнаа алдаад, хажууданы нүүн ханан соогоо тэврэдэжэ, зугадажа, хородож ябаха бэшэ хадаа нэгэ тээ буусаяа тухээржэ, гуламтаяа һэргээжэ, үхижүүдийнгээ аяга гарахаа зон бэшгүйдээ гэжэ үнхэнх зүрхэндээ этигэхэ дуратай байбашье, муунэе дээрээ һэжэг лэ бидэх хоёрой толгой соо уурхайлна, — гээд, Бата зүрхээ хүдэл

Досточтимый Геше Джамьян КЕНЦЕ

ЛО ЧЖОНГ

с разъяснениями практики Белой Тары

(Продолжение. Начало в предыдущих номерах).

Вот это называется ложным воззрением. Таковы шесть базовых аффектов.

Если мы применим другой способ классификации аффектов, то можем соединить их в три основных аффекта. А именно: страсть, гнев и неведение.

Если мы применим еще один способ классификации, то и страсть и гнев относятся к неведению.

Поэтому мы можем сказать, что основой и кармы и аффектов является неведение!

Если мы применим противоядие против неведения (существует такое понятие - «противоядие»), и если мы будем использовать его в своем развитии, то таким образом обратим это средство против всех аффектов. Ибо, если применять противоядие для каждого аффекта отдельно, например, противоядие против страсти, то оно не покроет наш недостаток в виде гнева, а это значит, что против гнева мы должны применять другое противоядие. А если мы будем применять противоядие против неведения, то это противоядие избавит нас от всех аффектов, которые коренятся в неведении.

Такой подход к противодействию аффектам описан в сочинении Четыре сотни четырехстший Арьядевы - ученика и последователя святого Нагарджуны. В нем говорится, что, если мы посмотрим под определенным углом зрения на тело (скандхи), то мы можем сказать, что тело является воспринимающим органом, то есть мы воспринимаем мир телом. Так же и в отношении неведения, являющегося аффектом, который покрывает все остальные аффекты. И если мы применим противоядие против этого (покрывающего все остальные аффекты) аффекта, то таким образом мы можем уничтожить все аффекты. А если мы будем бороться с аффектами по отдельности, то это совсем иной подход; здесь применяя противоядие против гнева, мы отбрасываем только гнев. Применяя противоядие против страсти, мы отбрасываем только страсть и так далее.

Истина о происхождении страдания
Так же, как и Истина о страдании, Истина о происхождении страдания имеет четыре положения, то есть рассматривается с четырех точек зрения:

- 1) причины;
- 2) источника;
- 3) возникновения;
- 4) условия.

Рассмотрим Истину о происхождении страдания с точки зрения причины. Например, причиной является страсть. Благодаря страсти мы обретаем рождение, и в этой связи такой аффект, как страсть, является причиной происхождения страданий. В дальнейшем мы будем говорить о причине происхождения страдания уже с другой точки зрения, в русле Двенадцатичленной цепи зависимого происхождения.

А сейчас продолжим наше рассмотрение Истину о происхождении страдания с точки зрения причины. Страсть является причиной рождения, а это значит, что страсть является причиной возникновения страдания, которое выражается в рождении.

Второй аспект рассмотрения Истиной о происхождении страдания связан с понятием источника - источника происхождения страдания. Что значит источник страдания? Здесь применим тот же пример нашего человеческого рождения, получив которое, мы тем самым обрели источник возникновения страдания. Источник возникновения такого страдания как рождение, болезнь, старость и смерть очевидны любому из нас.

Третий аспект - это возникновение, возникновение не только всех видов страдания, но и сильного страдания. Рассмотрим, например, страсти с точки зрения возникновения сильного страдания. Если мы из-за страсти обретаем человеческое рождение, а вместе с ним и источник страдания в виде рождения, болезни, старости и смерти, то в этом рождении «благодаря» страсти мы испытываем наивысшее

страдание рождения, болезни, старости и смерти. Вот эта третья точка зрения, третий подход к рассмотрению Истины о происхождении страдания.

Четвертый аспект рассмотрения Истиной о происхождении страдания называется условие. Мы говорим «причины и ус-

ловия». Что такое условие? Например, условие моего сегодняшнего прибытия в Москву - это ваше приглашение.

Это четыре положения, четыре точки зрения, или четыре аспекта, которые раскрываются в Истине о происхождении страдания. Истина о происхождении страдания заключается в карме и аффектах. Теперь вы можете задать вопросы, касающиеся Истиной о происхождении страдания, кармы, аффектов и так далее.

ВОПРОС: Расскажите, кто такие бодхисаттвы. Испытывают ли бодхисаттвы страдания?**РИНПОЧЕ:** Бодхисаттвы бывают разных уровней. Есть уровень, который называется уровнем накопления двух собраний. Это первый уровень развития бодхисаттвы.

Второй уровень называется уровнем применения (накопленного). На этих уровнях бодхисаттвы страдают. Но эти страдания отличаются от тех страданий, которые испытываем мы, простые люди. Ведь если бодхисаттва породил мысль о просветлении, то сам характер или качество страдания изменяется. Но, поскольку развитие бодхисаттвы, рост бодхисаттвы - это тоже процесс, то, даже породив в потоке сознания мысль о просветлении и развиваясь далее, следуя в этом потоке, бодхисаттва обладает тем, что называется «загрязненные скандхи», и до тех пор, пока он ими обладает, он страдает. Просто сам характер этого страдания отличается от испытываемых нами страданий.

ВОПРОС: Расскажите об обетах бодхисаттвы.**РИНПОЧЕ:** Обеты бодхисаттвы - это настоящие условия для того, чтобы возрастала сила души. Конечно, живое существо, которое приняло обеты бодхисаттвы, не может тут же спасти всех живых существ. Но путем принятия обетов оно внедряет в поток сознания эту мысль с такой силой, что эта возможность расширяется. Об этом мы поговорим, когда наступит время изложения темы Тренировки ума.**ВОПРОС:** Можно ли судить о количестве накопленной кармы?**РИНПОЧЕ:** Речь идет об отрицательной карме. Карма как закономерность и карма как поступки, которые мы совершим, - и то и другое по-тибетски и на санскрите называется «карма», или «действия». Но их нужно различать. Если говорить о поступках, точнее, о проступках (поскольку речь идет об отрицательной карме), то есть способ описания всего бесконечно-го множества проступков. Для этого все разнообразные проступки классифицируются на десять разновидностей. Их не-трудно перечислить, и все они обозначают отсутствие элементарной нравственности.

Наверное, Геше Тинлей очень много рассказывал о десяти недобродетельных поступках. И тем не менее я тоже о них скажу. Вы знаете, что эти десять распадаются на три проступка тела, на четыре проступка речи и три проступка ума (мыслей).

У каждого такого проступка есть четырьмя вида результата. Проступки, связанные с телом, - это убийство, воровство и распутство.

Убийство означает намеренное отнятие жизни у живого существа. Но размеры убийства бывают разные. Например, бывает, что убивают человека, бывает, что убивают скот разной величины (крупный, мелкий рогатый скот и так далее, кончая курицей). Самый большой грех, связанный с убийством - это убийство человека. И далее убийство можно классифицировать по качеству и по размерам убийственного существа.

По размерам. Например, убийство крупного рогатого скота отличается от убийства курицы, поскольку член меньше тела, тем меньше страдания испытывает это тело.

По качеству. Если мы будем рассматривать убийство с этой точки зрения, то даже в убийстве человека мы можем различать убийство простого человека и такое убийство, как убийство отца или матери, или архата. Качественно это совсем другое убийство и результат этого проступка безмерен. Мы объединяем вместе убийство отца, матери и архата, и в этом есть большой смысл. Если вы не убиваете, но только лишь наносите какой-либо вред отцу или матери, или архату, то этот вред приносит безмерный отрицательный результат. Грех этого деяния - безмерный. В то же время, если вы приносите этим существам - отцу, матери или архату - хотя бы малейшую пользу (не говоря уже о совершении большого благодеяния), то положительный результат подобной пользы также безмерен.

Что касается архата... Это существо, которое избавилось от аффектов, поэтому мы называем его архат, что означает Победитель врагов-аффектов.

(Продолжение следует).

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ
КОММЕНТАРИЙ
ДОКТОРА
К.Г.ЮНГА(Продолжение. Начало
в предыдущих номерах).

В разделах I-V были вкратце изложены главные оккультные учения, лежащие в основе «Бардо Тхёдол». В последующих разделах, VI-XI, будет дано объяснение основных ритуалов и обрядов Бардо, психологии Бардо и составляющих доктрины Бардо. Последние разделы, XII-XV, будут посвящены рассмотрению нашей рукописи, ее истории, происхождению текстов «Бардо Тхёдол», а также данному переводу и его редакторской правке.

ТИБЕТСКАЯ
КНИГА
МЕРТВЫХ

Бардо Тхёдол

щают куклу, изображающую усопшего; и продолжают предлагать пищу этой кукле таким же образом, пока не окончатся сорок девять дней Бардо.

В то время, как ламами совершается похоронный обряд, включая чтение «Бардо Тхёдол», в доме или на месте смерти другие ламы, по очереди сменяя друг друга, круглосуточно распевают молитвы, проводя службу, предназначенную помочь душе усопшего достичь Западного Рая Амитабхи. На тибетском эта служба (которую также распевает hpho-bo) называется De-wa-chan-kyi-ton-lam. Если семья достаточно обеспечена, возможно, проведение службы в храме, который посещал усопший, причем в службе участвуют все монахи этого храма.

После похорон лама приходит в дом усопшего раз в неделю и продолжает читать «Бардо Тхёдол» до наступления сорок девятого дня Промежуточного Состояния. Однако нередко ламы, чтобы сократить эту службу, приходят каждую последующую неделю на день раньше, то есть через шесть, пять, четыре, три, два и один день соответственно. Таким образом, они завершают обряд примерно за три недели.

Как следует из Книги Первой, с первого по четырнадцатый день нужно читать и перечитывать «Чёныд Бардо», а с пятнадцатого дня и далее - «Сидпа Бардо». В семьях победнее обряд можно заканчивать после четырнадцатого дня. В Сиккиме, в семьях побогаче, обряд обычно продолжается, по крайней мере, до истечения двадцати одного дня, а иногда и в течение всего периода сорока девяти дней Бардо. В первый день похоронной службы, если усопший был человеком богатым или занимал важное положение, в церемонии могут участвовать до сотни лам; на похоронах бедного человека, скорее всего, будут присутствовать один-два ламы. После четырнадцатого дня остается только один лама, который и завершает чтение.

Куклу, изображающую усопшего, изготавливают, надевая одежду покойного на табурет, деревянную колоду или другой подходящий предмет. Вместо лица прикрепляют лист бумаги с напечатанным изображением, который называется mtshan-sprang sprang-ru или vruang-ri (произносится как чанг-ку), и типичным образчиком которого является репродукция на странице 70¹⁶.

На этом чангку центральная фигура представляет усопшего со связанными ногами и в позе поклонения, окруженному символами «пяти великолепных вещей для чувств»: (1) зеркало (первый из трех предметов с левой стороны под номером 1), символизирующее тело, которое отражает все явления или ощущения, а также символизирующее зрение;

(2) раковина моллюска (под номером 2) и лира (под номером 3), символизирующие звуки; (3) ваза с цветами (под номером 4), символизирующую запах; (4) освященные хлебцы в сосуде, подобном тому, что используется для причащения римско-католической церкви (под номером 5), символизирующие сущность или пищу, а также вкус; (5) шелковое одеяние центральной фигуры и свисающий сверху царский балдахин, символизирующие одежду и декоративное искусство, а также чувство осознания. Именно перед такой бумажной фигурой, вставленной в чангку, делают подношения пищи душе усопшего, и именно ей лама, мысленно представляя, что это и есть усопший, читает «Бардо Тхёдол».

Перевод с тибетского на английский

Кази Дава-Самдуп.

Перевод на русский А.Боченкова.

Редактор д-р Ивенсу-Вентцу.

(Продолжение следует).

Үргэн сагаан Ивалгамнай
Үлзын һайхан нюотаг юм.
Бурханай номномол һэргээнд
Буянтай зоной улгы юм.
Налгай манай Ивалгада
Нангин газарнууд олон даа -
Наанаанаань баад нэрлээс наа:
Баян Тугад, Баян Улаан,
Баян Үндэр гээд лэ,
Шэрэнгитэй ой тулгатай
Шэнэндээ баабаймнай ягааб
даа -
Хаанаашье хүбүүдэйнгээ
ябахада,
Харалсажа ходо нүудаг даа.
Ургаса, жэмэс надхуулнан
Уна голнууднай сэбэр лэ,
Оронго, Ивалга, Баянгол
Олохон зонно тэжээдэг лэ,
Халиута, Нооли, Ута Булаг
Хамаг зонно эмшэлдэг лэ.

Ургэн тала
Үхэр малаар олон
даа,
Үндэр хубшэ
тайгамнай
Үнэгэ, булаар баян
даа.
Иимэ һайхан
дайада
Ивалгымнай дасан мандаа һэн.
Тэрэх холын сагын
Тэхэррюулж бусаахада -
Дайн сэргэдүүрэжэ,
«Даагаа һүүлдээн» саг
байгаа...
Эгээл тэрэх үедэ
Энхэз байдал тогтоохо,
Эб найрамдал бэхжижүүлжэ
Иимэ эрилтэндүүд табигдаа һэн.
Буряд зоной наанаанаа.
Бүлтээ зоной хүсэлдэ
Бүян хэшэг арбажуулдаг
Бурханаа бусааха болонтууда -
Сагай хэдэй хатуушье наань,
Саанаанаан гараадлэ байгаа юм.
«Дасан мүргэл һэргээхэн»
гээд,
Даншье нулахан аялан
Шэхэнээш шэхэндэ аалиханаар
Шэбэнэндээр, набинахаар тараа
һэн.

Хэрэзгэти гушаад огуудые
Хэнший маргаагий байгаалдаа.
Гутамшаг муухай хамалганд
Горитой ехээр зобоогдонон,
Аймшатай шанга хэнээлтэдэ
Ами наанаанаан хахасаан,
Гэцэргэ бусаажа зариманин
Гэртээс ерээн байгаашье наа,
Түрмэш, шоро, хаалганнаа
Түбэгшөөжэх ехээр нураан,
«Гулагай» хүндэ байдалнаа
Голдоо хүрэгтэрээ аишанан,
Тэрэх сагай ламбагайнаар
Тэхэржээ дары ерээгүй,
Үшвэе олон жэлнүүдээ
Үнэншэжэ ядажа ябаал даа.
Түргэнеэр юм гү, удаанаар гү,
Түүхэн хуудаанууд хийдээд
Шажан мүргэлээхээ
Шанга сутлаанууд болоод лэ,
Эрдэм ехэтгэй ламбагайнаар
Эндэг тэндээнэ сутглуулаа һэн.
Дардам сагаан Ивалгамнай
Дасан одоо баригдажа,
Аяар табядж жэлнүүдээ
Атеизмын шанга хуулийн
Буряд, ород илгаагүй,
Бүхы СССР-эй арадуудай
Буддын шажантанийн
нэгэдүүлжэ,

Түб центрын боложо,
Түбий дэлхэйгээр суурхуулаа!
Ошор-Булагай эрэдэ
Отошын шажан мандахадаа,
Олон тээхи һүзэгшэдэ
Оршонгоююн тортэмын тулга,
Найдахаа найдальны боложо,
Нэргүлхэ һэшхэлэлын болоо
һэн,
Эб найрамдалай жасада
Элзит хубитаяа оруулаа һэн.
Ивалгымнай зүргэнүүдээр
Элдэб айлшад һубарилдаа
һэн -
Энэдэгэ, Балба, Түгэдээрхин
Эндэ танилнуудтай болоо һэн.
Түрүүшүүн хамбын тушаалда
Түргэн урасхалтэй Зэд голдоо
Гарын түрээн намтартай
Габжа лама Дармаев
Түбэгтэй гушад онуудта
Түрмэс ярмад хаагдаан,
Бэрхшээлдүүрэн байдалын
Бээ дээрээ үзээн,
Халуун шулуу долонон,
Булад шэнги хатуужаан,
Лубсан-Нима ламбагийн
Шажанай түрүүшүүн
алхамуудые
Шадамар бэрхээр зонхилоо
һэн.

Бурядаймнай түрүүшүүн
шэрээтээр
Булта зоной дэмжэлтээр
Эрдэм номоороо эрхимлэхэн,
Эмшэлжэшье, таримдажашье
шададаг,
Бороо, хурашье оруулаад,
Болзор соохононь болоулдаг,
Янгаажан дасанай габжа
Яхса аргагүй мэргэн
Этигээд Хамбын шаби
Эрэишэн-Доржо Жамынов
Энэ тушаал даагаа һэн.
Хүн зонойнгоо ашада
Хүсэ шадаллаа гарганаан,
Түрүүшүүн тэрэл ламбагайнаар
Түрээн байхал даа
диваажандыа,
Сухаваадин ороцдо
Сохом лэ ошонон байха даа.
Тэнгэриин ариун аялгахаа
Тэдхээжэ һуналдаа маанадаа.
УМ МАА НИИ БАД
МЭЭ ХУМ.

Л.НАМЖИЛОН,
багша, Буряд Республикин
эрдэм гэгэрэлэй габяятаа
хүдэлмэрилэгшэ.

XVII ЖАРАЛНАЙ ГАЛ УЛААН НОХОЙ ЖЭЛ

Нажарай һүүл хүхэгшэн Хонин һара

Бурядад лигэ	21	22	23	24	25	26	27
Европын лигэ	14	15	16	17	18	19	20
Гараг Нэрэ Үдэр	Дадаа Һара понед.	Мягмар Марс Вторник	Лагба Меркури среда	Пурдэ Юпитер четверг	Баасан Солбон пятница	Бимба Сатурн суббота	Нима Наран Воскр.
Үнэз Үдэр	хүхэгшэн Гахай	улаан Хулгана	улаагшан Үхэр	шара Бар	шаргашан Туулай	сагаан Луу	сагаашан Могой
Мэнгэ	5 шара	4 ногоон	3 хүхэ	2 хара	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан
Лүүчүүдэл	огтторгой	үнан	уула	модон	хии	гал	шорой

Гарагай 2-то хуушанай 21 (августын 14). Энэ һарада 20-ний үдэр байбагүй. Хүхэгшэн Гахай, 5 шара мэнгын, огторгойд нүудалтай үдэр. Энэ үдэр номномол хэхэ, тэрэниие шагнаха, сангарилхураха, маани сахиха, даллага абаха, хэшэг дуудаха, эм найруулха, шэнэ газартаа бууса түхээрхэ, гэр бариха, байра түхээрхэ, өөрүүгээ, үхижүүдээ аршаанаар угаха, барагт ушардаа тэмдэглэн нийрэхэх, гурмын уншигуулха, дасан (дуган), сэргэ бурхан арамнайлха мэтын үйлэнүүдээтэй. Харин худалдаа наймаа эрхилхэ, үбшэ аргалха мэтын үйлэнүүдээ сээрэхээр. Энэ үдэр хүнэй үнэ абаа һаа, үлэсхээн байдал үзэгдэжэ.

Гарагай 3-даа хуушанай 22 (августын 15). Улаан Хулгана, 4 ногоон мэнгын, унанда нүудалтай үдэр.

Бурхандаа мүргэхэ, эмшидээ арга хүүлэх, үзэгтэй нүхрэх, зүрхэй шудалха, уранай онол аргада мэргэжэхээ, эм найруулха, ута наанаай ном уншигуулха, даллага абаха, хэшэг дуудаха, юумэ худалдаха, худалдаажа абаха, үриес буусааха, шүнханааха, төөнэхэ мэтын үйлэнүүдээтэй.

Гарагай 2-то хуушанай 23 (августын 16). Улаагшан Үхэр, 3 хүхэ мэнгын, хада улаада нүудалтай үдэр.

Бурхандаа санхүүгийн хада, санхүүгийн хада, эм найруулха, эм найруулха, унан балин («чавдор»), лусуудай балин («лудор») гараха, түмэрөөр дарха эрхилхэ, мори, сар нүргаха, гэрэй нүүри табиха, эд зөөрии сутгуулха, үтэлгээ үгэхэ мэтын үйлэнүүдээтэй.

Энэ үдэр хүнэй үнэ абаа һаа, эзээн, ундан элбэгжэхэ.

Гарагай 4-дээ хуушанай 24 (августын 17). Шара Бар, 2 хара мэнгын, модондо нүудалтай үдэр. Хутагын хурсуу үдэр.

Дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлүүдээ арамнайлха, тэнгэри тахиха, модо нүүрлэх, хулгайшигээ, дээрмэшэниие дарааха, дайсанние номгодхого, ада шүдхэр залуулха, хараал сараха мэтын үйлэнүүдээтэй.

Харин хээрэ нүхэ малтыха, ехэ хэрэг эхийн абаанаа бусааха, бэриин хэрэг эрхилхэ мэтын үйлэнүүдээ сээртэй.

Энэ үдэр хүнэй үнэ абаа һаа, эд бараан, эзээн ундан элбэгжээр олдохо.

Гарагай 5-даа хуушанай 25 (августын 18). Шара Бар, 2 хара мэнгын, модондо нүудалтай үдэр. Хутагын хурсуу үдэр.

Дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлүүдээ арамнайлха, тэнгэри тахиха, модо нүүрлэх, хулгайшигээ, дээрмэшэниие дарааха, дайсанние номгодхого, ада шүдхэр залуулха, хараал сараха мэтын үйлэнүүдээтэй.

Гэхэ зуура худаг малтыха, модо отолхо, хутага булюудэхэ мэтын үйлэнүүдэе хориохор.

Энэ үдэр хүнэй үнэ абаа һаа, үбшэн хүрхэх.

Гарагай 6-даа хуушанай 25 (августын 18).

Шаргашан Туулай, 1 сагаан мэнгын, хийдэ нүудалтай үдэр.

Хутагын хурсуу үдэр.

Бурхандаа мүргэхэ, бурхан, үндэр сахиуса, тэнгэри, лусууд тахиха, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлүүдээ шэнээр бодхоох, ута наанаай ном уншигуулха, даллага абаха, эм найруулха, үрэн тариха, юумэ худалдаха, худалдаажа абаха, аянда мордох, наана барагшын худоохээ мэтын үйлэнүүдээтэй.

Гэхэ зуура хүхибүү хүлээ оруулха, бага хүүгэдэхээр эхэлгэхээ, мал үсээлхэ, ехэ уна гаталха, хүхибүү үргэжэхэе абаха мэтын үйлэнүүдээтэй.

Энэ үдэр хүнэй үнэ абаа һаа, нюэзэнай хараа муудаха.

Гарагай 7-до хуушанай 26 (августын 19).

Сагаан Луу, 9 улаан мэнгын, галда нүудалтай үдэр.

Тээрсүүд тэмдэгтэй, тон муу үдэр байна.

Иимэ үдэр аливаа хайн үйлээр хэхилжээ болохогүй, тон харшаа байхай.

Онсолбол, гэр баряа хаяа, эзэднын һалаха, хахасаха; бэрии булагтаа хаяа, нүхэрээ һалаха, шоохын шалтагаа бээрхэдээ; дасан (дуган) баряа хаяа, лама, хубарагууд тогтолхогүй; замда гарана хүн хулгайшигээнай. Дээрмэшэнтэй ушарха; нэрэл алдар олонхон хүн дорийтого; мал адууна сутглуулбал, зөрий болохогүй; хэшэг даллаг абаа хаяа, юуншье болохогүй, хэшэгэй бурхан ерэхгүй.

Энэ үдэр хүнэй үнэ абаахын хойшолуулха шухала.

Гарагай 1-дээ хуушанай 27 (августын 20).

Сагаагашан Могой, 8 сагаан мэнгын, шоройдо нүудалтай үдэр.

Бурхандаа мүргэхэ, бурхан, үндэр сахиуса, лусууд тахиха, лүн абаха, сан тахиха, амгалан байдалай түлээ ном уншигуулха, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлүүдээ арамнайлха, ута наанаай ном уншигуулха, даллага абаха, үбшэ аргалха, эльбээ дарааха мэтын үйлэнүүдээтэй.

Зүгээр хүншиг хэрбэгийн гаргаха, модо сабшиха, гэрэхээ хэрэгээл гаргаха, гурэм уншигуулха мэтын үйлэнүүдээ тэбшэхээр.

Энэ үдэр хүнэй үнэ абаа һаа, амгалан тэнюон байдалдаа хайн.

БУЯНТАЙ БУРХАНТАЙ ИВАЛГАМНАЙ

Түб центрын боложо,

Түбий дэлхэйгээр суурхуулаа!

Ошор-Булагай эрэдэ

Отошын шажан мандахадаа,</

ТҮҮХЭ ДОМОГООР БАЯН ТҮРЭЛ НЮТАГАА СУУРХУУЛНАШ

Сэлэнгийн Степной Дүүмэхээ
эхитэй
Сэлэнгийн зон бүртөөгдөө нэн.
Сэлэнгэ голын зайж хууцан
арад
Сэлэнгийнхид гэж энэрлэгдээ
нэн.

Ажалша, малша арад
зонтой
Аймаг гэжэ шэнсэр
нэрлэгдээ.
Уни тэрэ саргаа хойши
Үнгэржэл байгаа жэлнүүд.
Гушаад онуудай хүлгэеенеэр,
Коммунист намын
ударидаагаар,
Совет засагай зүбшөөлөөр
Коммуна, артельнүүдэл эблэрээ.
Намын, засагай
тоогтолоонуудын
Нэйтэрүүлхэс сонин
хэрэгтэй гэгдээ.
Энэ үргэ дэбжүүлхэс
Эрид сонин мүндэлээ.
Гушан нэгэн жэлэй хабар
Гараа түрүүшүн аймагай
сонин.

Айл бүхэнэй гэртэ
«Улаан Сэлэнгэ»
Айлшан мэтэ ерэжэ ороо.
«Улаан Сэлэнгэ» сониндоо
Ажалай дүнгүүдэй
харуулаа,
Ажалша зониис магтаа,
Урагшатай ажаллах
уряа.

Эсэгын ехэ дайнай уедэ
Эсэгэ ороноо хамгаалаа гэжэ,
Үдэр бүриин ажалы
Үндэрдүнгүүдээр бэлгүүлэе
гэжэ,
Энэ хэхэн ажалай
Эгүүсхэнтээмсэлдэ
тухатай гэжэ,

Коллектив газеты
«Селенга», 1996 г.

Хамаг ажалаа «фронтдо тува» гэжэ,
Хамсыгаа шугаадажаллаа
гэжэ
Урижал, захижал байгааш!
«Улаан Сэлэнгэ» сониной үргэ
Агууехаа илалтадаа бии,
Абьяастай шинийн хүсэл
маргандашагай.
Хойто олон жэлнүүдээ
Хэдээш ажалаа
намхаагаа угыш,
Хэдэн эдэ жэлнүүдээ
нэлгэгдээ олон ахамад
редакторнууд.
нэлгэгдээ олон ахамад
редакторнууд.
Гушаад жэл шахуу
Галсан Сабжаев ударидаа.
Дабтажа гарадаг буряд
сониний
Дамба Бадмажапов ударидаа.
Нилээд хэды жэлнүүдээ -
Цыден Балданов,

Николай Намсараев
гэгшдэд удараадаа.
Мунёө хэдэн жэлнүүдээ
Мэдээжэ Василий Черных
толгойло.
Далан табан жэлэйнтэй ойдо
Дампагар зузаан зандаа
тоонойиш,
Али олон сонинуудын
Айл бүхэндэ дамжуулхаар
ерээш.
«Сэлэнгэ» сониндоо, арадай
сониндо
Бэшэдэг сэтгүүлшэдээ,
бэшэшшэдээ
Бүришье найнаар
зурглажа,
Сэлэнгэ нюотагаа
суурхахатны болтогий!

Бимба ПУРБУЕВ.
Дайнай ба ажалай ветеран.

ҮНДАА ХАРЯАХА ГЭНЭНИИНЬ...

Жэгтэй ушар болонон юм

ХҮН ГЭХЭДЭ, ШЭХЭГҮЙ

Агын Хүнхэрэй Горбууиха нуурhaа зүүн тээшээ
Анандынхи гэжэ арбан найман хүүгэдтэй айл
ажаануунан ха. Үмсөөрөө малaa ажаллаад байдаг
зон олон хүүгэдээ хоймог, тараг, айраар лэ
тэжээдэг хааб даа.

Арбан найман хүүгэдэйнгээ лаб эдеэлнэн
болионийн табагайн тоогоор бүридхэдэг байгаа.

Нэгээдээшэн эдээ мөн табагууд соо хоёр-
турба халгардаа сагаа хэжэ, дээрэхэнэй бүлээдхэнэй
хүнээний hy хэжэ хоймог болгоод, хүүгэдээ
ооголходонь, хүн бүхэн табагуудаа баряд, газаа
гэртээ эдижээ хийбэд ха. Ганса мөн табагтай
хоймог ойроо хүртээгүй үлэшэбэ ха. Хэмнай угыб
гэлсэхээнэй, Балдан угыг байгаа. Үрөхэн шэхэнийн
урлагаш хумираад, бүтүү гаранаан хүбүүн байгаа.
Бэшээрээ ямаршыгүй, хүннөө үлэхэгүй байгаа.
Хүннө орой ооголжа ядаад, үглөөдэрийн хүршэнэр
зондоо заларжа, бултараараа бээржээ хийлээ hэн ха.
Тээ үдэн хойно нэгээ алай хүүгэдэжэхэлээ гэхэ:
«Тэндэ газарай хободол соо нэгээ амитан хэбтэнз,
хүн гэхэдэмни шэхэгүй», - гээд дуулгаба. Тэрэнь
Балдан төөрөэд, ундаа хүрээд, наранай элшэдэ
дулаасаад унташанаан байгаа юм гэлсэдэг.

Анандын Балдан шарайдомогий хүшүү хүүгэдтэй,
үндэр наана наалжа, бурханайнгаа орондо мориллоо
нэн даа. Манай хуряахайн аба, худа болоно.

Галина ЕШИЖАМСОЕВА.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикин Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директорий - ахамад редакторай уялгануудын дүүргэгээ
Т.В.САМБЯЛОВА.

Редакторай уялгануудын дүүргэгээ Д.Б. ГУРОДАРМАЕВА.
РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ЕГОРОВ, С.Г.ЕФИМОВ, И.Б.ДАГБАЕВ, В.Б.ПРОКОПЬЕВ,
М.В.КАЛАШНИКОВ (Буряад Республикин Правительство), Ф.П.БОТОЕВА, Ц.Э.ДОРЖИЕВ
(Буряад Республикин Арадай Хурал), А.Л.АНГАРХАЕВ (генеральна директор - ахамад
редактор), Г.Х.ДАШЕЕВА (ахамад редакторай орлогшо, редактор), В.Г.ГОМБОЕВА,
Н.Д.БАДМАРИНЧИНОВ, Б.В.БАЛДАНОВ, А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.

Манай адрес:
670000, Улаан-Үдэ хото,
Каландаршишилнүүдээс, 23,
Хэвлэлээй байшан
“Буряад үнэн”.
Е-mail:
upen@mail.ru

Газет хэблээзий 4
хуудаан хэмжээтэй.
Индекс 73877.
Хамтын хэхэн - 29840.
Хэвлэлээ
тушаагдаан саг - 17.00.

“Республиканска типографи” гэхэн
ОАО-до бэлэн диапозитивдээ
газет 5550 хэхэгээр хэвлэгдэж
Директорийн телефон: 21-40-45.

Б-0165-дахи номертойгоор
бүридхээлээс астанхай.

Хэвлэлээ байшанай телефонууд: генеральна директорий-ахамад редакторай - 21-50-96, приёмнын - 21-54-54 (факс), ген. директорий 1-дэхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшын - 21-68-08, ахамад редакторай орлогшонорой - 21-64-36, 21-33-61, секретариадай - 21-60-21; таагууд: экономикин болон политикин - 21-63-86; соёлын болон туухын - 21-54-93; «Морин хуур», «Вершины» журналнуудай редакции - 21-55-97; залуушуулай, оюутадай ажабайдалай болон олонийтийн хүдэлмэрийн, «Одон» журналай редакции - 21-54-93; мэдээслэй - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламын - 21-62-62, коммерческэ ажалай - 21-55-97, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерийн - 21-23-67.

Редакцидаа орохон материалууд
шүүмжэлэгдэгдэгтүй, мүн авторнуудтани
бусаагдадагтай.

Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нюотагай нэрэнүүдэй
бэшэлтэй хазагайруулжан ушартай авторнуудын харюусалгатай.
Редакциин нанамжа авторайхтайтад ади бэлж байж магад.

ХУДАРЫН ГОЛОЙ ДУУНУУД

Кабанскин аймагай Корса-
ково үүринда ажануудаг ара-
талын ба ажалай ветеран
Матвей Мандарханович Майо-
ровоо С.Махачкеевагай бэш-
жэ абаан Хударын голой дуу-
нуудын танай анхаралда, ун-
шагшад, дурадханабди.

Долоохон сүхэтэй домбоёо

Дундаханаа табяад
зугаалнабди
Дуутай, зугаатай айшаяа
Долоон хоногто хүндэлнэбди.

Танха тогогоо табиж, Талханай архи барияби,
Таабаритай, зугаатай айшаяа
Табан хоногто хүндэлнэбди.

Сортотой тогогоо табиж, Самогоной архи барияби,
Сэдхэлнээ зугаатай айшаяа
Сагаан эдеэгэр хүндэлнэбди.

Хүнан модоёо матажа,
Хөөхэн үлгэй бүтэээл,
Хүршины гэртээ ороходоо,
Хормой дэгэлээ нэбиел.

Үнэгэнэй архаар үлгэвшэ
Ури хөөхэйгээ мансылаял,
Үтээнэй наиртаа ошоходоо,
Үрөөлтэй, зугаатай нуухадаа.

Шатар

«Байгалай туяа»

Байгал далайн эрьеэдэ «Динамо» гэжэ амаралтын газарта
июлиин 24-нее 28 болотор шатараар үхибүүдэй ба ехэшүүлэй
дунда «Динамо» бүлгэмэй нээмэл мүрыссеен болобо. «Байгалай
туяа» гэжэ 13-дахияа үнгэрэгдэжэ байнаан энэ мүрыссеендээ 100
гаран шатаршад хабаадаа.

Шэтын, Эрхүүгэй, Ангарскин, Усть-Илимэй, Братскин, Агын,
Улаан-Үдэн ба республикин аймагуудай түлөөлэгшэдэндэх ороондоо
мүрысэбэд.

10 нахаа гүйсэн үхибүүдэй дунда 1-дэхи нуури Ангарскин Саша
Николаев эзэлээ. Тэрэ 9 очкогий 7,5-еен абаан байна. 2-дохи
нуурида Улаан-Үдэн Баясхалан Алексеев гаранаа. Агын округий
Могоито нуурийн Бэлжикто Чимитов шангай 3-дахи нуурида хүргээ.

Энэл наанай басагдай бүлэг сооноо Улаан-Үдэн Саша Хохлова
илабаа. Улаан-Үдэн Эля Батаагаева 2-дохи нуурида гаранаа. Сэлэнгийн
аймагай Сэлэндүүмын Даши Ранжурова гурбадахи нуури эзэлээ.

Хүүгэдэй бусад бүлэгүүд сооноо Ангарскин Вадим Батаев, Даши
Зубрикова, Агын Аюша Долсонов гэгшдэд амжалаа туйлабаа.

Эрэшүүлэй дунда Шэтын түлөөлэгшэ Дима Ларичев, Улаан-Үдэн Саша
Бадмацыренов, Володя Агафонов гэгшдэ шангай нууриудаа гаранаа.

Эхэнэрнүүдэй дунда Эрхүү хотын шатаршан Наташа Грохнева
турүү нуурида гаранаа. Улаан-Үдэн Марина Сахина, Братскин Галина
Кочукова гэгшдэ 2,3-дахи нууриудаа эзэлээ.

Х.ГАРМАЖАПОВ.